

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Monika Šitinová

**Právo a služební kynologie se zaměřením
na oblast policie a celnictví**

Diplomová práce

Olomouc 2016

Prohlášení o původnosti práce

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Právo a služební kynologie se zaměřením na oblast policie a celnictví* vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Sopotnici dne 15. dubna 2016

Monika Šitinová

Poděkování

Velice bych chtěla poděkovat svojí konzultantce paní JUDr. Kateřině Frumarové, Ph.D. za její konstruktivní rady a připomínky, které mi poskytovala během celého psaní této diplomové práce. Dále bych chtěla vyjádřit dík své sestře Markétě Karasové a také paní JUDr. Daně Šrámkové, Ph.D., MBA bez jejíž pomoci by práce nedosáhla takové úrovně.

*Mé milované mamince, která nás všechny nečekané opustila. Nikdy na Tebe nezapomenu.
Chybíš mi.*

OBSAH

ÚVOD	1
1. HISTORICKÝ VÝVOJ, POJMOSLOVÍ A PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY	2
1.1 HISTORICKÝ VÝVOJ	2
1.1.1 První zmínky	2
1.1.2 Počátky kynologie v českých zemích	2
1.1.3 První světová válka a období meziválečné	3
1.1.4 Období druhé světové války a služební kynologie u SNB	5
1.1.5 Historie služební kynologie Celní správy ČR	7
1.2 POJMOSLOVÍ	7
1.3 PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY	9
2. ANALÝZA PLATNÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY A JEJÍ ZHODNOCENÍ.....	12
2.1 POSTAVENÍ SLUŽEBNÍHO PSA U POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	12
2.1.1 Pes jako donucovací prostředek	12
2.1.2 Úprava postavení služebního psa ve vnitřním předpise	15
2.1.3 Pořádkový dozor policie	18
2.1.4 Využití služebního psa u pachových stop	19
2.2 UŽITÍ PSA U MĚSTSKÉ A OBECNÍ POLICII	21
2.3 SLUŽEBNÍ PSI U CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY	23
2.3.1 Pes jako donucovací prostředek u celnictví	23
2.3.2 Postavení psa a jeho využití dle vnitřního předpisu	24
2.4 PODMÍNKY PRÁCE PSOVIDA	27
2.5 ÚPRAVA CHOVU SLUŽEBNÍCH PSŮ	28
2.5.1 Úprava chovu Mezinárodním chovatelským řádem	29
2.5.2 Úprava podle Řádu ochrany zvířat při chovu psů	29
2.5.3 Právní úprava povinnosti zaměstnavatele související s chovem psů	32
2.5.4 Úprava chovu, výživy, ošetření a přepravy podle Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145/2014	34
2.6 ZÁKON O OCHRANĚ ZVÍŘAT A SLUŽEBNÍ PES	35
3. SPORNÉ ČI JINAK PROBLEMATICKÉ ASPEKTY	37

4. OSTATNÍ OBLASTI VYUŽITÍ PSŮ	40
4.1 ASISTENČNÍ PSI.....	40
4.2 PSI U HORSKÉ ZÁCHRANNÉ SLUŽBY	42
4.3 PSI ZÁCHRANÁŘI.....	43
4.3.1 <i>Historický vývoj</i>	43
4.3.2 <i>Kvalifikační zkoušky psů záchranářů</i>	44
ZÁVĚR	48
BIBLIOGRAFIE	49
KNIŽNÍ PUBLIKACE A ODBORNÉ ČASOPISY	49
PRÁVNÍ PŘEDPISY	50
INTERNETOVÉ ZDROJE	50
JUDIKATURA.....	52
OSTATNÍ PRAMENY.....	52
ANOTACE	53
ABSTRACT	53
KLÍČOVÁ SLOVA	54
KEYWORDS.....	54

Seznam použitých zkratk

SNB	Sbor národní bezpečnosti
VB	Veřejná bezpečnost
TrZ	Trestní zákoník
PKČ	Policejně kynologická činnost
FCI	Mezinárodní kynologická federace (Federation Cynologique Internationale)
PSP	Pachové speciální práce
SZBK	Svaz záchranných brigád kynologů České republiky
ZZZ	Zkouška záchranářských dovedností

Úvod

Ve své diplomové práci se věnuji problematice služební kynologie ve vztahu k využití u policejních a celních sborů. Tuto oblast jsem si vybrala proto, že se jedná o velmi aktuální, diskutované, avšak do určité míry v naší zemi dosud opomíjené téma. Nejedná se přímo o typické v právu probírané téma, ale velmi úzce s ním přesto souvisí.

Moje práce se zabývá popisem služební kynologie v oblasti celní a policejní. Zaměřuje se na jednotlivé detailní aspekty využívání speciálně vycvičených psů. Mojí hypotézou je, že právní úprava této oblasti je až na malé odchylky postačující. Cílem mé práce je nastínit současnou právní úpravu služební kynologie u policie a celnictví v České republice a zhodnotit, do jaké míry naplňuje tato úprava praktické využití psích společníků. V neposlední řadě se zaměřuji na problematické aspekty, které doplňuji o svůj názor v otázkách lehce nedořešených.

Potřebná data jsem získávala z právních předpisů, vnitřních předpisů, odborné literatury, odborných článků, internetových článků a judikatury. V ustanoveních o policii vycházím kromě platné právní úpravy i z literatury komentující zákony o policii. Při zpracování jsem použila popisné a analytické metody.

Diplomovou práci člením do čtyř kapitol. První kapitola vymezuje základní pojmy týkající se kynologie a služební kynologie. Dále se zabývá historickým vývojem služební kynologie a prameny právní úpravy. V druhé kapitole se zabývám podrobnou analýzou platné právní úpravy. Třetí kapitola zahrnuje sporné či jinak problematické aspekty. Dále zde uvádím oblasti, které si myslím, že by měly být zákonem upraveny de lege ferenda. Čtvrtá kapitola pojednává o ostatním využití speciálně vycvičených psů.

1. Historický vývoj, pojmosloví a prameny právní úpravy

1.1 Historický vývoj

1.1.1 První zmínky

S vývojem lidské společnosti docházelo k rozvoji využití psů. Jsou dochovány důkazy o použití psů již v době pravěku coby hlídače, ochránce stád, obránce, lovce, ale i jako věrného přítele. Domestikace psa začala na Středním východě přibližně před 10 000 až 35 000 lety. Z divokého psa se stal postupem času pes domácí (lat. canis familiaris).¹

Už ve starém Řecku byl pes používán k vojenským účelům. V Německu jsou psi využíváni k těmto účelům od roku 1884 – psi byli cvičeni hlavně ke službě strážní, sanitní, hlídkové a spojovací. V ostatních Evropských zemích se využití psů k těmto účelům také postupně rozrůstalo. Zmínky o pátracích psech nalézáme již ve zprávách z otrokářské společnosti. Rozvoj kynologie je datován od počátku 19. století, kdy člověk začal psa využívat opět k bezpečnostním účelům, ke strážní službě a jako zpravodaje a nosiče. K ochraně hranic se tito psi začali užívat v padesátých letech minulého století.²

1.1.2 Počátky kynologie v českých zemích

Počátky kynologie v českých zemích, tak jako v sousedních, jsou spjaty s výcvikem loveckých psů.³ Například král Karel IV. měl ve 14. století na svém hradě Karlštejně psinec cílený na chov loveckých psů.⁴ Kořeny kynologie v českých zemích sahají do Habsburské monarchie, mimo strážní službu se psi uplatňovali ve vyhledávání zraněných a zemřelých vojáků, v pronásledování uprchlých osob a v použití jako poslů v hůře dostupných oblastech. Dr. Gross, profesor trestního práva na německé univerzitě v Praze a propagátor myšlenky

---

¹ ŠČUREK, Radomír. *Historie využívání psů* [online]. ABAS Report [cit. 27. ledna 2016]. Dostupné na <http://www.abasreport.cz/index.php?option=com_k2&view=item&id=88:%C4%8Dty%C5%99noz%C3%AD-ochr%C3%A1nci&Itemid=382&tmpl=component&print=1>.

² RULC, Jiří. *Dějiny služební kynologie: historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Vyd. 1. Praha: CanisTR, 2010, s. 14 – 17.

³ Tamtéž, s. 18-19

⁴ TICHÁ, Vladimíra. *Kynologie v České republice* [online]. [cit. 8. února 2016]. Dostupné na <<http://www.cmku.cz/index2.php?stranka=historie>>.

doprovodného četnického psa, kolem roku 1895 popisuje, jak výbornou pomůckou by byl dobře vycvičený pes doprovázející četníka.⁵

Počátky četnické kynologie na našem území jsou spjaty se jménem rytmistra⁶ Theodora Rottera, který začal cvičit a následně propagovat až prosazovat psy pro užití četníky. V roce 1909 ministerstvo zeměbrany povolilo používání policejních psů ke speciálním případům. V témže roce vznikl c. k. Rakousko-uherský spolek pro policejní psy a byl založen první psinec PRAGA. V roce 1910 bylo výnosem ministerstva zeměbrany stanoveno prozatím na zkoušku přidělení psů četníkům k pátrací a k bezpečnostní službě. Theodor Rotter měl zásluhu na zapojení cvičených psů do služby. Pes byl v této době využíván hlavně jako pes hlídací, doprovázející četníka a ve službě pátrací s použitím nebo bez použití na osobu.⁷

Podmínky užití psů musely být zakotveny v soudobých zákonech a to především ve formě výnosů a rozkazů velitelství a úřadů. V roce 1911 byla tedy výnosem č. 382, oddělení XX. schválena směrnice „Výcvik a použití služebních psů“. O její vydání se zasloužil Theodor Rotter. Použití služebních psů bylo dále upravováno výnosy podle přibývajících zkušeností v této oblasti.⁸

1.1.3 První světová válka a období meziválečné

Výcvik služebních psů byl nejen u nás, ale prakticky v celé Evropě ovlivněn výcvikem v Německu. V roce 1915 byl v Písku zřízen první četnický psinec financovaný státními prostředky vedený rytmistrem Theodorem Rotterem. Tento psinec dodával služební psi pro jednotlivá četnická velitelství. První světová válka negativně ovlivnila zavedené instituce policejních psů, psinec v Písku byl zrušen. V posledních letech války byly pozorovány neúspěchy policejních psů, což bylo částečně zaviněno častými změnami psovodů a nepravidelností výcviku.⁹

Po skončení první světové války a stabilizaci hlavně ekonomických poměrů byla snaha o znovuoobnovení instituce služebních psů četnictva. Absence cvičených psů však vyvolala vlnu žádostí četníků o povolení k chovu služebního psa. Těmto žádostem bylo vyhověno, ministerstvo vnitra hradilo „vydržování“ těchto psů. V roce 1921 se uskutečnily první zkoušky policejních psů československého četnictva. Počátkem roku 1922 byl výnosem

---

⁵ RULC, Jiří. *Dějiny služební kynologie: historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Vyd. 1. Praha: CanisTR, 2010, s. 18, 24 – 28.

⁶ Hodnost důstojníka jízdy, zásobování nebo četnictva, odpovídající hodnosti kapitána.

⁷ Tamtéž, s. 29 – 33, 146.

⁸ Tamtéž, s. 35 - 37, 146.

⁹ Tamtéž, s. 86 – 88, 170.

ministerstva vnitra přijat zkušební řád pro výcvik policejních psů československého četnictva. Vzhledem k neexistenci psince Bedřich Fromm zajistil podmínky pro kurz výcviku služebních psů a jejich vůdců v Nových Hradech. Zakoupil pět služebních psů, sám Bedřich Fromm byl zdejší cvičitel, dozor prováděl pověřený kapitán Oldřich Pinkas z ministerstva vnitra. Závěrečné zkoušky byly vykonávány před odbornou komisí. Podplukovník Josef Ježek, kapitán Oldřich Pinkas a Josef Povondra vytvořili „Pokyn pro službu pátrací a daktyloskopickou bezpečnostních orgánů“, který upravoval význam důkazu při užití služebního psa. Při budování služební kynologie měly velký význam spolky: Klub pěstitelů policejních a ušlechtilých psů v Praze a Sportovní klub pro policejní a ušlechtilé psy v Praze.¹⁰

V roce 1922 bylo z potřeby zkvalitnění pátrací služby a nabytí samostatnosti v oblasti kriminalistiky zřízeno Četnické pátrací oddělení výnosem ministerstva vnitra č. 9668/13. Zahrnovalo také Skupinu řídicí chov, výcvik a používání služebních psů. Pod tuto skupinu spadal také Ústav pro výcvik a chov služebních psů četnictva v Pyšelicích otevřený v roce 1925, prvním cvičitelem byl vrchní strážmistr Adolf Horák. Zde byli psi cvičeni pro státní policii a orgány Ochrany československých státních drah, později i pro účely Finanční stráže. Psi pro tyto rozdílné úkoly byli cvičeni s důrazem na tu nebo onu část výcviku. V roce 1928 bylo výnosem ministerstva vnitra č. 4086/13 zřízeno Ústřední pátrací oddělení četnictva. Proto v témže roce začaly vznikat četnické pátrací stanice. V každém soudním okresu měla být jedna tato stanice a ke zřízení musela mít svolení zemského politického úřadu. O tři roky později, v roce 1931 začaly být zakládány pohraniční kontrolní stanice.¹¹

V roce 1928 ministerstvo vnitra stanovilo prostorové nároky pro chov služebních psů. V témže roce byl služební pes zařazen mezi zbraně užívané policií a četnictvem, což řešilo právní problematiku užití psa proti osobám. Psa bylo možné použít jako zbraň útočnou nebo ochrannou. Byly také přesně stanoveny zkoušky, kterými musel služební pes projít. Po absolvování výcviku každý vůdce služebního psa vedl deník výcviku psa, jeho uplatnění a jeho výsledcích ve službě.¹²

Do roku 1923 eventuální škodu způsobenou služebním psem hradil četník. Po zahájení výcviku v Nových Hradech takto způsobenou újmu hradilo ministerstvo vnitra. Všichni

---

¹⁰ RULC, Jiří. *Dějiny služební kynologie: historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Vyd. 1. Praha: CanisTR, 2010, s. 88 – 92, 101, 108.

¹¹ Tamtéž, s. 98, 112-113, 117-118, 166.

¹² Tamtéž, s. 118-121

služební psi, včetně těch soukromých, kteří absolvovali výcvik v Nových Hradech, a také těch, kteří se na službu teprve chystali, byli pojištěni.¹³

1.1.4 Období druhé světové války a služební kynologie u SNB

Od roku 1937 bylo plánováno rozšíření chovu služebních psů v Pyšelích. Vzhledem ke zrušení Finanční stráže jako celku v roce 1940 k němu ale nedošlo. Období druhé světové války je v oblasti služební kynologie rozporuplné, stále se objevuje mnoho jejích příznivců, ale objevují se i odpůrci s tvrzením, že schopnosti služebních psů jsou přeceňovány. Ústav v Pyšelích svou činnost částečně ukončil v roce 1952, část výcviku byla přemístěna do Výcvikového střediska služebních psů VB v Býchorech. Chov služebních psů zůstal v Pyšelích až do roku 1956, kdy byl chov přemístěn do Libějovic.¹⁴

Služební kynologie byla dále využívána také po roce 1945 Sborem národní bezpečnosti. Řízení chovu, výcviku a následného využití služebních psů řídil 1. odbor Hlavní správy VB. První chovatelská stanice SNB vznikla v roce 1953 v Prackovicích nad Labem. V roce 1966 byla zpracována příručka „Použití služebního psa v SNB“. (Současně byla vydána „Směrnice o služební kynologii RN HS VB č. 10/1967 a o rok později směrnice o služební kynologii VB, Sbíрка pokynů HS VB č. 4/1968). V roce 1969 vznikají dva samostatné útvary služební kynologie - kynologické oddělení v Bratislavě a v Praze. Již v roce 1971 vyšla kniha: „Prozatímní učebnice o výchově a výcviku psa ve Veřejné bezpečnosti“. Po připomínkovém řízení vyšla roku 1975 pod názvem: „Výchova a výcvik služebního psa“.¹⁵

Tyto dvě poslední zmiňované učebnice vymezují pátrací a obranné využití služebních psů. Hlavní úkoly služebních psů podle těchto textů byly tyto: sledování stopy pachatele z místa trestního činu nebo výskytu, označení pachatele podle stop nebo věcí, vyhledávání vystřelených nábojnic, morální působení na pachatele, domovní prohlídky, prohlídky terénu a objektů, zadržení prchajícího pachatele, překonání odporu ozbrojených osob při zatýkání, ochrana příslušníků hlídky při napadení, eskorty zadržených osob, nástrahy a preventivní opatření (hlídková služba, střežení objektů). Výcvik byl veden dle zkušebního řádu.¹⁶

V roce 1973 by vydán předpis upravující výživu služebních psů – Hospodářský a technický věstník ekonomické a technické správy Federálního ministerstva vnitra. Daný

¹³ RULC, Jiří. *Dějiny služební kynologie: historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Vyd. 1. Praha: CanisTR, 2010, s. 109

¹⁴ Tamtéž, s. 125 - 131

¹⁵ Tamtéž, s. 169-170, 180-198.

¹⁶ Tamtéž, s. 170-171

předpis byl nahrazen až roku 2004 předpisem NMV č. 25/2004. V roce 1977 vyšla „Směrnice o Metodě pachových konzerv č.j. VB/F-021/R-77“, tato byla novou směrnicí nahrazena v roce 2002.¹⁷

V 80. a 90. letech 20. století se vyskytl problém nezákonného obchodu s drogami, výbušninami a zbraněmi. K těmto úkolům byli vycvičeni speciální služební psi, Výcvikové středisko Býchory bylo mezinárodní policejní organizací určeno k výcviku psů k vyhledávání drog. V letech 1995 – 1998 v témže středisku služební psi procházeli výcvikem k vyhledávání min. První předpis ošetřující tuto problematiku byl Závazný pokyn policejního prezidenta č.3/1995. Toto speciální výcvikové středisko bylo v roce 2004 přemístěno do Výcvikového střediska Plzeň – Bílá hora a později na pracoviště speciální kynologie v Bálkově. Od roku 1996 Výcvikové středisko Býchory spadalo pod Odbor služební kynologie a hipologie Policejního prezidia ČR, od roku 2009 pak pod Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR.¹⁸

V roce 1993 vznikla Stálá komise pro koordinaci jednotného řízení a výkonu služební kynologie v Policii ČR (rozkaz policejního prezidenta č. 42). V roce 1995 byly zřízeny skupiny služební kynologie na správách krajů a okresních ředitelstvích, tímto se služební kynologie stala vlastním útvarem, toto bylo následně včleněno do Rozkazu policejního prezidenta č.26/1997. V roce 1996 byl vydán Závazný pokyn policejního prezidenta č.13/1996, kterým se stanovil Zkušební řád pro přezkušování služebních psů Policie ČR. O dva roky později byl vydán další Závazný pokyn policejního prezident, a to č.4/1998. Tento předpis upravuje pyrotechnické vzdělání v PČR. Ve stejném roce Závazný pokyn policejního prezidenta č. 9/1998 upravuje postup Policie ČR ve výcviku strážníků obecní policie k výkonu a používání donucovacích prostředků.¹⁹

Také po roce 2000 se odborníci v oboru služební kynologie podílejí na vytváření pravidel týkajících se služební kynologie. Po roce 2000 dochází k postupnému omezení počtu služebních psů a do Výcvikového střediska Býchory se vrací výcvik psů na speciální pachové práce.²⁰

---

¹⁷RULC, Jiří. *Dějiny služební kynologie: historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Vyd. 1. Praha: CanisTR, 2010, s. 183

¹⁸ Tamtéž, s. 170-171, 176-177, 188.

¹⁹ Tamtéž, s. 187- 189

²⁰ Tamtéž, 2010, s. 193.

1.1.5 Historie služební kynologie Celní správy ČR

Před vznikem Celní správy ČR na našem území existovala Finanční stráž od roku 1842, kdy došlo v Rakousku – Uhersku ke sloučení Sboru pohraničních myslivců s Důchodkovou stráží. Po vzniku Československé republiky byla Finanční stráž zákonně převzata. Příslušníci finanční stráže vykonávali pochůzkovou, hlídkovou službu, střežili přechod osob a zboží přes státní hranice, zabraňovali celním i jiným trestným činům. Dohlíželi také na pěstování plodin, které byly pod dohledem státu (např. tabák). Finanční stráž se od roku 1930 účastnila vojenské obrany státních hranic. Od počátku 20 let 19. století prosazovali příslušníci finanční stráže služební psy. V Čechách byli služební psi u Finanční stráže oficiálně povoleni až v roce 1935. Výcvikový kurz pro služební psy Finanční stráže byl zahájen již rok poté v Ústavu pro chov a výcvik služebních psů v Pyšelích.²¹

V roce 1940 byla zrušena Finanční stráž kvůli nastalé politické situaci. Znovuobnovena byla v roce 1945. V roce 1952 vznikla Ústřední celní správa ČSR s novou organizací celnictví. Služební kynologie pod celní správou se v 70. a 80. letech 20. století soustředila především na vyhledávání omamných a psychotropních látek. Po roce 1990 začali být používáni hlídkoví psi. Postupně se rozšiřovala skupina látek, které služební psi byli schopni detekovat od tabákových produktů a cigaret až k ohroženým druhům živočichů, zbraním, výbušninám a anabolikům.²²

1.2 Pojmosloví

Pro snazší pochopení problematiky, kterou řeší předkládaná diplomová práce, je nezbytné uvést a definovat základní pojmy týkající se služební kynologie a jejího právního zakotvení. Níže shrnu a rozeberu základní pojmy. Začnu s pojmy z právní terminologie a poté přejdu na pojmy z oblasti služební kynologie.

Důležitým pojmem je veřejný bezpečnostní sbor. Veřejné sbory mohou být členěny na ozbrojené (např. Policie České republiky) a neozbrojené (např. Hasičský záchranný sbor).²³ Podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů do nich lze zařadit v souvislosti se služební kynologií Policii České republiky, Vězeňskou službu

---

²¹ RULC, Jiří. *Dějiny služební kynologie: historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Vyd. 1. Praha: CanisTR, 2010, s. 387-388

²² Tamtéž, s. 387, 390-391.

²³ MATES, Pavel a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem* : podle stavu k 1.1.2009. Praha: Linde, 2009, s. 9.

České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky a Celní správu České republiky.²⁴ Za veřejný bezpečnostní sbor lze považovat i ozbrojené síly, vojenskou policii a obecní policii.²⁵

Dalším pojmem je bezpečnostní správa. „Bezpečnostní správa ve svém plném rozsahu představuje systém a činnost všech orgánů veřejné správy (a jiných zmocněných subjektů) pověřených bezpečnostními funkcemi.“²⁶ Tyto funkce zahrnují mimo jiné i zabezpečení veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku.²⁷

Veřejná bezpečnost „chrání společnost a jednotlivce před nebezpečím ohrožujícím bezpečnost státu, jeho institucí, jakož i nerušený výkon funkcí státu (jinak též vnitřní pořádek a bezpečnost ve státě), život, zdraví, svobodu, lidskou důstojnost a osobní čest jednotlivce a majetek.“²⁸

Na veřejný pořádek lze nahlížet z užšího a širšího pojetí. V užším pojetí se jedná o ochranu neformalizovaných pravidel jednání lidí, a ačkoliv tato pravidla nejsou přímo zakotvená v právním předpise, „v určitém místě a čase jsou podmínkou spořádaného společenského soužití.“²⁹ V širším pojetí veřejný pořádek chrání spořádané společenské soužití v pravidlech chování lidí upravených i neupravených právní normou.³⁰

Pokud se máme komplexně zabývat použitím psa ve veřejné správě, pak je jistě nutné definovat nejen samotnou veřejnou správu, ale též vymezit některé důležité pojmy související právě se psem a jeho využitím v této oblasti. Právě takovým pojmem je kynologie. Kynologií se rozumí nauka o psech.³¹ Též bývá označována jako věda o chovu a šlechtění psů. Termín kynologie pochází z řeckého slova kynos znamenající v překladu pes a logos věda. Kynologii můžeme členit na sportovní kynologii a služební kynologii.³²

Služební kynologie spočívá v činnosti spojené s držením, ošetřováním, chovem, výchovou, výcvikem a používáním služebních psů a s výukou psovodů.³³ Služební kynologie

---

²⁴ § 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 294.

²⁶ JURNÍKOVÁ, J. a kol. *Správní právo - zvláštní část*. 5. dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 66.

²⁷ Tamtéž.

²⁸ JURNÍKOVÁ, J. a kol. *Správní právo - zvláštní část*. 5. dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 68-69.

²⁹ JURNÍKOVÁ, J. a kol. *Správní právo - zvláštní část*. 5. dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 69.

³⁰ Tamtéž.

³¹ HOROVÁ, Eva a kol. *Kynologický výkladový slovník*. 1. vyd. Praha: Ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze a vzdělávacím centrem SVOPAP, CanisTR, 2012, s. 139.

³² Kynologie [online]. [cit. 3. února 2016]. Dostupné na <<http://amon.jinak.cz/kynologie.php>>.

³³ Čl. 2 odst. 2 písm c) Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

je odvětvím, které se uplatňuje převážně u policejních orgánů, vězeňské služby, celní správy a obranných složek. Služební kynologie je také nezbytná pro strážce soukromého majetku.³⁴

Služební pes je pes nebo fena, kteří jsou v majetku policie, nebo se jedná o takové psy, které používá policie k plnění služebních úkolů na základě smlouvy o výpůjčce.³⁵ Služební pes je druhem pracovního psa, využívaného zejména k zadržení pachatelů, vyhledávání drog a výbušnin a zjišťování pachových stop.³⁶ Dříve se pro pracovní plemena psů, která byla používána armádou a policií, používal pojem služební plemeno. Využívalo se hlavně šest plemen (německý ovčák, boxer, rotvajler, erdelteriér, velký knírač, novofundlandský pes).³⁷ V současné době jsou nejčastěji používanými plemeny německý ovčák³⁸ a belgický ovčák, méně rotvajler a velký knírač, pro speciální úkoly dále i jiná plemena.³⁹

1.3 Prameny právní úpravy

Služební kynologie se hojně aplikuje jak ve veřejném (např. policie, obranné složky), tak v soukromém sektoru (bezpečnostní služba mající psa). V této práci bude rozebrána právní úprava služební kynologie u policie a v oblasti celnictví. Právní úprava bude zkoumána z hlediska předpisů vnitrostátních a mezinárodních. V této podkapitole uvedu stěžejní předpisy, které budu dále analyzovat.

V souvislosti s členstvím České republiky v Radě Evropy a Evropské unii vznikla České republice povinnost implementovat rozhodnutí těchto organizací do vnitrostátního právního řádu. Tak byla implementována např. Deklarace Parlamentního shromáždění Rady Evropy o Policii, která vymezuje nejen práva a povinnosti policistů, ale zároveň charakterizuje policii jako službu. Úprava byla zanesena do zákona o Policii České republiky.⁴⁰ Také zákon o ochraně zvířat proti týrání je inspirován mezinárodní úpravou, konkrétně Evropskou dohodou o ochraně zvířat v zájmovém chovu.⁴¹

³⁴ Wikipedie [online]. 23. dubna 2015 [cit. 3. února 2016]. Dostupné na <<https://cs.wikipedia.org/wiki/Kynologie>>.

³⁵ Čl. 2 odst. 2 písm d) Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

³⁶ Wikipedie [online]. 25. srpna 2015 [cit. 3. února 2016]. Dostupné na <https://cs.wikipedia.org/wiki/Pracovn%C3%AD_pes>.

³⁷ HOROVÁ, Eva a kol. *Kynologický výkladový slovník*. 1. vyd. Praha: Ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze a vzdělávacím centrem SVOPAP, CanisTR, 2012, s. 241.

³⁸ HRUŠOVSKÝ, Jozef a kol. *Pes a jeho výcvik*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Naše vojsko, 1990, s. 16.

³⁹ Pohlaví a rasy služebních psů PČR [online]. 19. června 2010 [cit. 6. února 2016]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/pohlavi-a-rasy-sluzebnich-psu-pcr.aspx>>.

⁴⁰ § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁴¹ Zákon č. 264/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

Policie a celní správa jako orgány veřejných bezpečnostních sborů spadají pod výkon veřejné správy.⁴² Zároveň se jedná o orgány státní, což je zařazuje do systému státní moci.⁴³ Z tohoto důvodu je za hlavní vnitrostátní pramen, který se zabývá využitím služebních psů u bezpečnostních sborů, považována Ústava České republiky, a to konkrétně čl. 2/3, který stanovuje že: „Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, mezích a způsoby, které stanoví zákon.“⁴⁴

Způsob, jakým je realizována státní moc v oblasti bezpečnosti, je pak dále vymezen ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve kterém je stanoveno, že: „Bezpečnost České republiky zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby.“⁴⁵

Konkretizace práv a povinností policejních a celních subjektů je ponechána zákonným předpisům, z nichž jsou pro tuto oblast nejdůležitější zejména:

- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky,
- zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky,
- zákon č. 13/1993 Sb., Celní zákon,
- zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky,
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému,
- zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii,
- zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a
- zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráží České republiky.

Jedná se o normy, ve kterých je upravena činnost orgánů veřejné správy v souvislosti se služební kynologií zejména, co se týče využití psa jako donucovacího prostředku a jeho spolupráce při pátrací činnosti. Postavení psa jako zvířete se v zákonné úpravě promítá například v zákoně č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání či ve veterinárním zákoně č. 166/1999 Sb.

Pro činnost služební kynologie je významná nejen zákonná, ale i podzákonná úprava. Důležitý je například závazný pokyn policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie. Ten je nutné zmínit i přesto, že není

---

⁴² SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 254, 294.

⁴³ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 27.

⁴⁴ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁵ Čl. 3 odst. 1, Ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

pramenem práva. Má totiž formu interního normativního aktu, který zavazuje jen osoby podřízené a chybí mu obecná závaznost.⁴⁶

---

⁴⁶ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 75.

2. Analýza platné právní úpravy a její zhodnocení

Cílem této analýzy je zhodnotit platnou českou právní úpravu v oblasti služební kynologie, která je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a také mezinárodními předpisy, kterými je Česká republika vázána. Budu se především věnovat problematice služebního psa u Policie ČR, u městské a obecní policie, u Celní správy ČR. Dále neopomenou právní úpravu práce psůvoda, podmínky chovu služebních psů a ochranu zvířat a tedy i služebních psů.

2.1 Postavení služebního psa u Policie České republiky

V této kapitole budu rozebírat využití služebního psa u Policie České republiky nejprve z hlediska zákonné úpravy a následně z pohledu podzákonného. Tyto dvě oblasti se částečně překrývají a není možné je od sebe zcela oddělit.

2.1.1 Pes jako donucovací prostředek

Dle zákona č. 273/2008, o Policii České republiky je pes chápán jako donucovací prostředek. Toto je výslovně zakotveno v § 52 písm. j) tohoto zákona. Zákonné podmínky pro použití donucovacího prostředku jsou stanoveny v § 53 tohoto zákona.

2.1.1.1 Obecné pojetí donucovacího prostředku

Z hlediska správního práva lze použití donucovacího prostředku chápat jako druh bezprostředního zásahu. „Bezprostřední zásah je jednostranným úkonem orgánu veřejné správy, zpravidla prováděný jednotlivcem (většinou příslušníkem bezpečnostního sboru), který směřuje k odvrácení bezprostředně hrozícího nebezpečí ohrožení či porušení právem chráněného statku (života, zdraví, majetku apod.).“⁴⁷Zmíněný zásah musí provádět orgán veřejné správy. Uplatňuje se zde princip subsidiarity a proporcionality. Subsidiarita znamená podpůrnost použití donucovacího prostředku či jiného bezprostředního zásahu. Princip proporcionality potom znamená, že bezprostřední zásah (v našem případě donucovací prostředek) musí být přiměřený. Dále platí, že bezprostřední zásah musí mít zákonnou

---

⁴⁷ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 188.

úpravu.⁴⁸ V případě donucovacího prostředku se tak děje pomocí již výše zmíněného zákona č. 273/2008, o Policii České republiky.

Donucovací prostředek může být použit pouze, pokud není možné bezprostřední nebezpečí odvrátit jinak. Použití donucovacího prostředku nebo zbraně je nejrazantnějším opatřením, které má policista při výkonu své funkce k dispozici. Jedná se o takový prostředek či fyzický úkon, jejichž cílem je působit na fyzickou nebo psychickou stránku osoby hrozbou jejich použití. Výsledkem by mělo být splnění vyžadované právní povinnosti.⁴⁹

Při užití donucovacího prostředku má policista postavení úřední osoby. Její ochrana je zakotvena v § 325 zákona č. 40/2009, trestního zákoníku, kde je stanoven trestný čin násilí proti úřední osobě. Podle § 326 TrZ je policista chráněn i proti vyhrožování s cílem působit na úřední osobu. Tato trestněprávní úprava se vztahuje na případy, kdy osoba fyzicky odporuje policistovi, který proti ní zasahuje donucovacím prostředkem. Pokud by ovšem policista zneužil svého jednání a jednal nad rámec svých pravomocí, dopouští se protiprávního jednání a v takovém případě mu nenáleží ochrana poskytovaná úřední osobě. Může se dopustit disciplinárního deliktu nebo trestného činu (např. § 329 TrZ, zneužití pravomoci úřední osoby).⁵⁰

Podle § 51 zákona č. 273/2008, o Policii České republiky má policista pravomoc použít donucovací prostředek při policejním zákroku. Může použít takového prostředku, k jehož používání byl vyškolen.⁵¹ Z tohoto ustanovení vyplývá, že policista musí projít speciálním výcvikem a ve spojitosti se služební kynologií tedy pracuje se služebním psem. Policista je ovšem oprávněn v případě okolností vylučujících protiprávnost (např. nutná obrana, krajní nouze) výjimečně použít i prostředku, ke kterému nebyl vycvičen.⁵²

Dokonce i člen zahraničního bezpečnostního sboru má oprávnění použít donucovacího prostředku za podmínek stanovených zákonem č. 273/2008, o Policii České republiky. Může ovšem plnit jen ty úkoly, kterými je vázán mezinárodní smlouvou, nebo na základě souhlasu policejního prezidenta a příslušného orgánu zahraničního státu. Příslušník zahraničního bezpečnostního sboru využívá donucovacích prostředků v rámci společných hlídek s členy Policie České republiky zejména v příhraničních oblastech, při zásazích proti zvlášt'

---

⁴⁸ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 189.

⁴⁹ VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 202.

⁵⁰ Tamtéž, s. 204-205.

⁵¹ § 51 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁵² VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 207.

závažným trestným činům či v případě ochrany bezpečnosti na letištích, v železniční, vodní a silniční dopravě.⁵³

2.1.1.2 Konkrétní zákonná úprava psa jako donucovacího prostředku

Jak již bylo řečeno, pes je považován za donucovací prostředek a podmínky jeho použití jako donucovacího prostředku jsou stanoveny v § 53.⁵⁴ Policista může použít služebního psa jako donucovacího prostředku k ochraně bezpečnosti svojí, jiné osoby, majetku, nebo k ochraně veřejného pořádku.⁵⁵ Policista v takové chvíli vyhodnocuje, zda je oprávněn použít takového donucovacího prostředku. Tohoto oprávnění bude dosaženo např. v případě, že bezprostředně hrozí útok, trvá, nebo lze předpokládat, že bude pokračovat.⁵⁶

Před použitím služebního psa jako donucovacího prostředku je policista povinen vyzvat toho, vůči němuž bude zasahovat, aby upustil od protiprávního jednání s výstrahou, že jinak dojde k použití donucovacího prostředku. Od výzvy s výstrahou může upustit v případě ohrožení života, zdraví a zákroku, který nesnese odkladu (v případě nebezpečí z prodlení). V případě ochrany majetku musí vždy výzvu použít. Policista by při užití psa neměl způsobit osobě újmu zřejmě nepřiměřenou jejímu protiprávnímu jednání. Může se i stát, že dané osobě bude způsobena újma větší než ta, která hrozila z jejího jednání, ale nikdy nesmí být zřejmě nepřiměřená.⁵⁷

V případě, že při použití psa jako donucovacího prostředku dojde ke zranění osoby, je policista povinen poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit jí lékařské ošetření.⁵⁸ Pokud by první pomoc neposkytl, mohl by být stíhán pro trestný čin neposkytnutí pomoci⁵⁹ a také by ho čekalo disciplinární řízení. První pomoc poskytne, jakmile mu to okolnosti dovolí. Není přitom podstatné, jakého rozsahu zranění je. Zranění zjišťuje z objektivních známek poranění (např. krváčení), podle chování zraněné osoby nebo podle jejího sdělení.⁶⁰

„Zárok, při kterém bylo použito donucovacího prostředku nebo zbraně, je policista povinen bezodkladně ohlásit svému nadřízenému a sepsat o něm úřední záznam s uvedením důvodu, průběhu a výsledku jejich použití.“⁶¹ Forma ohlášení je ponechána interní úpravě.

---

⁵³ Tamtéž, s. 204.

⁵⁴ § 53 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁵ § 53/1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁶ MATES, Pavel a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem*: podle stavu k 1. 1. 2009. Praha: Linde, 2009, s. 116.

⁵⁷ MATES, Pavel a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem*: podle stavu k 1. 1. 2009. Praha: Linde, 2009, s. 116-117.

⁵⁸ § 57 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁹ § 150 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁰ VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 236.

⁶¹ § 57 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

V úředním záznamu má být uveden důvod použití psa jako donucovacího prostředku, průběh a výsledek jeho použití, kdo, kdy, kde a vůči komu byl pes použit. Poskytnutí první pomoci a zajištění lékařského ošetření má přednost před ohlášením.⁶²

Vedoucí policejního útvaru má povinnost informovat bez zbytečného odkladu příslušného státního zástupce o škodě nikoli nepatrné⁶³, o zranění či usmrcení osoby při použití psa jako donucovacího prostředku.⁶⁴ Cílem tohoto ustanovení je informovat státního zástupce o zákroku pro případně trestní řízení.⁶⁵

Služební pes nemůže být jako donucovací prostředek použit „při zákroku proti těhotné ženě, osobě zjevně vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo chorobou nebo osobě zjevně mladší 15 let, vyjma případů, kdy útok takové osoby bezprostředně ohrožuje život nebo zdraví policisty anebo jiné osoby nebo hrozí větší škoda⁶⁶ na majetku a nebezpečí nelze odvrátit jinak“⁶⁷

Služební pes může být použit jako donucovací prostředek buď s náhubkem, nebo bez náhubku.⁶⁸ Bez náhubku je možné psa použít proti ozbrojené osobě, u které hrozí útok, nebo v případě kdy je ohrožen život nebo zdraví a nelze zasáhnout mírnějším donucovacím prostředkem. V jiných případech je povinné, aby měl pes náhubek. Použití psa v tomto znamená jeho vypuštění nebo jeho kontakt s fyzickou osobou. Psa na vodítku obecně nelze považovat za donucovací prostředek. V takovém případě nemusí mít pes náhubek.⁶⁹

2.1.2 Úprava postavení služebního psa ve vnitřním předpise

Využití služebního psa u policie je z větší části upraveno závaznými pokyny na úrovni vnitřních předpisů. Nejvýznamnějším pokynem je závazný pokyn policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014 upravující činnost služební kynologie. Tento předpis doplňuje a konkretizuje zákonnou úpravu, tedy hlavně zákon o Policii České republiky.

---

⁶² MATES, Pavel a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem*: podle stavu k 1. 1. 2009. Praha: Linde, 2009, s. 125.

⁶³ Škoda nikoli nepatrná je částka nejméně 5000 Kč viz § 138 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁴ § 57 odst. 3 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁵ VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 237.

⁶⁶ Větší škoda je částka nejméně 50000 Kč viz § 138 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁷ § 58/1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁸ TUREČEK, Jaroslav et al. *Policejní technika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 256.

⁶⁹ VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 214.

Předchozí podzákonná úprava členila služební psy na hlídkové, pátrací, psy specialisty a psy strážní.⁷⁰ Nynější úprava rozděluje služební psy z hlediska výcviku a způsobu použití. Důležité také je, jakou činnost služební psi vykonávají. Obecně je tato činnost nazývána policejně kynologickou činností (PKČ). Policejně kynologická činnost je členěna na základní PKČ, speciální PKČ a odbornou kriminalisticko-technickou činnost v oboru policejní kynologie aplikací metody pachové identifikace (dále odborné KTČ-MPI).⁷¹ Uvedené činnosti může vykonávat pouze psovod odborně způsobilý k výkonu PKČ se služebním psem, který má platný atest pro danou kategorii.⁷²

Základní PKČ obsahuje činnosti, u kterých je výcvik zaměřen na všestranné využití služebního psa k ochraně bezpečnosti osob, majetku, k zajištění veřejného pořádku a k základnímu vyhledávání osob, věcí a důkazů. Formy použití služebního psa u základní PKČ jsou:

- hlídání objektů či jiných prostor,
- upozornění na skrývající se nebo přicházející osobu,
- ochrana života a zdraví osob, majetku a veřejného pořádku,
- zajištění bezpečnosti policistů při služebních úkonech a zákrocích,
- zadržení osob, které se pokouší o útěk
- střežení a doprovod osob zajištěných, zadržených a zatčených,
- pátrání po osobách vyhledávaním a sledováním pachové stopy,
- prohlídka objektů, dopravních prostředků a terénu za účelem hledání osob,
- vyhledávání předmětů důležitých k prověřované události,
- vyhledávání vystřelených nábojnic,
- prevence na úseku ochrany veřejného pořádku.⁷³

Služební psi se člení podle kategorií. V rámci základní policejně kynologické činnosti služební psi vykonávají hlídkovou činnost (kategorie H), výjezdovou činnost (kategorie V) a činnost u zásahové jednotky (kategorie Z).⁷⁴

Hlídkovou činností se rozumí střežení objektů a plnění policejních úkolů na úseku zajišťování bezpečnosti osob, majetku a k zajištění veřejného pořádku. Tuto činnost může

---

⁷⁰ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 80 ze dne 17. června 2009

⁷¹ Čl. 10 odst. 1 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

⁷² Tamtéž, čl. 16-20.

⁷³ Čl. 10 odst. 2,3 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

⁷⁴ Čl. 11 odst. 1 písm. a) Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

vykonávat psod, který k tomu má odbornou způsobilost (způsobilost k výkonu základních PKČ) se služebním psem, který má atest v rámci kategorie H.⁷⁵ Atestem je oprávnění příslušníka Policie České republiky s konkrétním služebním psem vykonávat policejně kynologickou činnost.⁷⁶

Výjezdová činnost je spojena s výkonem policejně kynologické činnosti při plnění úkolů policejního orgánu v trestním řízení. V rámci této činnosti dochází k ohledání místa činu. Psodem zde může být pouze ten policista, který má odbornou způsobilost k výkonu základních PKČ se služebním psem, který má platný atest pro kategorii V.⁷⁷

Činnost u zásahové jednotky je činností související s plněním úkolů policejních zásahových jednotek. Tento výkon se provádí zejména při zásahu proti nebezpečnému pachateli. Psodem musí být odborně způsobilý pro výkon dané činnosti a zároveň to musí být služební pes, který má platný atest pro kategorii Z.⁷⁸

Speciální PKČ jsou takové činnosti, u kterých je výcvik zaměřen na využití čichových schopností služebního psa. Cílem je vyhledat osoby, věci a pachové látky zejména vzhledem k trestnímu řízení, k ochraně osob a majetku. Formy použití služebních psů a jejich kategorie (uvedené v závorce u konkrétní činnosti) ve speciálních PKČ jsou:

- vyhledávání akceleraantů hoření (kategorie SA),
- vyhledání lidských ostatků nebo pozůstatků, místa jejich původního uložení (kategorie SM),
- vyhledávání návykových látek (kategorie SD),
- vyhledávání výbušnin (kategorie SV),
- vyhledávání palných zbraní a jejich částí (kategorie SZ),
- vyhledávání jiných pachových látek souvisejících s činností policie (kategorie SX⁷⁹).⁸⁰

Činností vyhledávání akceleraantů hoření se míní „výkon PKČ za účelem vyhledání akceleraantů hoření použitých za účelem úmyslného založení požáru, nebo jiné trestné činnosti při plnění úkolů policie s využitím detekce přítomnosti pachu stanovených akceleraantů hoření

---

⁷⁵ Čl. 12 odst. 1,2 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

⁷⁶ Čl. 2 odst. 1 písm. b) Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

⁷⁷ Čl. 13 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

⁷⁸ Čl. 14 odst. 1,2 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

⁷⁹ Písmeno X bude v konkrétním případě nahrazeno názvem hledané látky.

⁸⁰ Čl. 10 odst. 4,5 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

speciálně vycvičeným služebním psem.“⁸¹ Akcelerantem hoření se rozumí kapalný uhlovodík zneužitý při zakládání požárů, výrobě drog, při úmyslném otrávení nápojů apod.⁸²

Vyhledávání návykových látek probíhá při plnění úkolů policie s využitím detekce přítomnosti pachů konkrétních návykových látek za účasti speciálně vycvičeného služebního psa.

Vyhledáváním palných zbraní a výbušnin se rozumí identifikování palných zbraní, jejich částí a výbušnin při plnění policejních úkolů za použití služebního psa.⁸³ Vyhledáváním lidských ostatků či pozůstatků nebo míst jejich původních uložení se rozumí taková činnost, při které plní policie úkoly na úseku pátrání po osobách a věcech s užitím speciálně vycvičeného psa.⁸⁴

Odborné kriminalisticko-technické činnosti, v oboru policejní kynologie aplikací metody pachové identifikace, jsou takové činnosti, při kterých je výcvik zaměřen na využití čichových schopností služebního psa k pachovému odlišení individuálního lidského pachu. Metodou pachové identifikace se zjišťuje totožnost individuálního lidského pachu se zajištěnou pachovou stopou pro účel trestního řízení.⁸⁵ Kategorie pro odborné KTČ-MPI je označována jako kategorie MPI.⁸⁶

Využití služebního psa při identifikaci pachových stop je významnou oblastí činnosti služebního psa u policie, proto o ni pojednám v následující podkapitole.

2.1.3 Pořádkový dozor policie

V tomto odstavci bych pojednala o pořádkovém dozoru policie. Právní úprava je uvedena v Závazném pokynu policejního prezidenta č. 180 ze dne 28. listopadu 2012 o plnění základních úkolů služby pořádkové policie. Smyslem pořádkových činností, u kterých se využívá služební pes, je zejména dohled nad dodržováním veřejného pořádku a předcházení jeho narušení, preventivní činnost a řešení přestupků. Základními formami činnosti jsou obchůzková služba, hlídková služba, policejní a bezpečnostní opatření.⁸⁷

---

⁸¹ Čl. 15 odst.1 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

⁸² Čl. 2 odst. 1 písm a) Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

⁸³ Čl. 16-18 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

⁸⁴ Tamtéž, čl. 19.

⁸⁵ Tamtéž, čl. 10 odst. 6.

⁸⁶ Tamtéž, čl. 11 odst. 1 písm. c).

⁸⁷ Čl. 4-5 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 180 ze dne 28. listopadu 2012 o plnění základních úkolů služby pořádkové policie

Výkonem obchůzkové služby je zajišťován bezprostřední kontakt s veřejností, zaměřuje se na prevenci. Obchůzkovou službu vykonává policista zpravidla samostatně. Zajišťuje ochranu veřejného pořádku, chrání život a zdraví občanů, majetek, předchází a zabraňuje páchaní trestných činů a zakročuje proti jejich pachatelům, zajišťuje provedení úkonů na místě činu., odhaluje a vyřizuje přestupky, plní úkoly na úseku pátrání po osobách a věcech, podílí se na dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu.⁸⁸

Výkon hlídkové služby je policisty prováděn na určených úsecích, zpravidla ve vícečlenných hlídkách. Hlídky jsou zejména pěší, motorizované, jízdní, plavební či kombinované. Při výkonu hlídkové služby policisté předcházejí a zabraňují narušování veřejného pořádku, páchaní trestné činnosti a jiné protiprávní činnosti, zakročují proti pachatelům. Policista hlídkové služby plní úkoly při pátrání po osobách a věcech, odhaluje, prošetřuje a vyřizuje přestupky v blokovém řízení, provádí eskorty a střežení osob omezených na osobní svobodě a ostrahu osob umístěných v policejních celách.⁸⁹ Při všech těchto činnostech se hojně využívají služební psi. Tak například psovodi pražských strážníků našli koncem března 2016 desetiletého chlapce, který byl za školou.⁹⁰ Dá se tedy říci, že využití služebních psů u obecní a městské policie je hojně a napomáhá k řešení větších či menších problémů.

2.1.4 Využití služebního psa u pachových stop

Služební a hlavně policejní kynologie se uplatňuje zejména v oblasti kriminalistické odorologie. Jedná se o vědeckou metodu identifikace lidských pachů a zkoumání pachů věcí. Pachem se rozumí plynná látka, která po dosažení určité koncentrace vyvolá čichový vjem. Lidský, neboli také tělesný pach, je specifický a zatím nebyla vyvinuta metoda, která by umožnila využití technických prostředků při jeho zjištění. Z tohoto důvodu mají služební psi nezastupitelnou úlohu u policejních jednotek.⁹¹

---

⁸⁸ Čl. 8 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 180 ze dne 28. listopadu 2012 o plnění základních úkolů služby pořádkové policie

⁸⁹ Čl. 7 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 180 ze dne 28. listopadu 2012 o plnění základních úkolů služby pořádkové policie

⁹⁰ Týdeník policie [online]. [cit. 3. dubna 2016]. Dostupné na < <http://tydenikpolicie.cz/psovodi-prazskych-strazniku-nasli-desetileteho-chlapce-ktery-byl-za-skolou-kvuli-problemum-se-spoluzaky/>>.

⁹¹ [bezpecnykraj.cz](http://www.bezpecnykraj.cz) [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na < <http://www.bezpecnykraj.cz/kriminalisticka-odorologie-policie-ceske-republiky.aspx>>.

Kriminalistická odorologie vychází z teorie, že každý člověk zanechává pachovou stopu na místech, kde se nacházel a tato stopa může být po určitou dobu po svém vzniku nalezena a identifikována. Z tohoto poznatku vychází nejstarší a dosud využívaný způsob využití speciálně vycvičeného psa na pachové práce. Jedná se o způsob uvedení pátracího psa na pachovou stopu. Pokud trestný čin vyjde najevo v krátkém časovém období, ideálně do 24 hodin, k zadržení pachatele na trase jeho odchodu z místa spáchání trestného činu může být uveden pátrací pes. Jedná se o metodu individuální pachové identifikace osob, která v současnosti vychází z principu pachových konzerv.⁹²

Prakticky se stopy zajišťují pomocí tzv. pachového snímače. Jedná se o sterilní bavlněnou tkaninu, která se přiloží na místo pachové stopy. Pachový snímač se překryje hliníkovou fólií a nechá se působit po dobu přibližně 20 minut. Poté se přemístí do pachové konzervy. Kriminalistika rozlišuje dva druhy pachových konzerv, a to pachový vzorek osoby a otisk pachové stopy. Pachový vzorek je vzorek zajištěný přímo z těla osoby, kdežto otisk pachové stopy pochází z předmětů nebo prostředí.⁹³

Ke zkoumání pachových konzerv bývají využíváni speciálně vycvičení psi. Využívá se jejich krátkodobé čichové paměti. Využití krátkodobé paměti se musí odlišovat od tzv. vtisknutí pachu. Při vtisknutí pachu si pes musí pach zapamatovat do konce svého života. Vtisknutí pachu bývá využíváno u služebních psů zaměřujících se na vyhledávání drog a psychotropních látek, akcelerantů, výbušnin a nástražných výbušných systémů.⁹⁴

Při metodě pachové identifikace je pes po porovnání otisku pachové stopy a pachového vzorku osoby odměněn a poté už si pach nemusí pamatovat. V praxi se nejprve provede kynologicky řečeno sumování pachu (pes načichne pachový vzorek osoby či otisk pachové stopy) a následně se provede ztotožnění pachu. Práce probíhá ve speciální místnosti, kam se umístí další vzorky pachů z případů či osob. Pes přičichne postupně ke konzervám, které jsou seřazeny na podlaze a pokud zjistí shodný pach, označí takovou konzervu nacvičeným způsobem, kterým může být například zalehnutí u této konzervy. Zkouška může být opakována tak, že se zamění pořadí pachových konzerv. Pes nesmí označit už jinou konzervu, aby byla jeho čichací práce věrohodná.⁹⁵

Služební psi bývají hojně využíváni při pachové identifikaci a dle mého názoru i přesto, že se rozvíjejí technické prostředky ve společnosti, co se týče pachových stop, narůstá

---

⁹² STRAUS, Jiří; KLOUBEK, Martin. Kriminalistická odorologie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 30.

⁹³ [bezpecnykraj.cz](http://www.bezpecnykraj.cz) [online]. [cit. 10.dubna 2016]. Dostupné na < <http://www.bezpecnykraj.cz/kriminalisticka-odorologie-policie-ceske-republiky.aspx>>.

⁹⁴ Tamtéž.

⁹⁵ Tamtéž.

využití speciálně vycvičených psů v této oblasti. Pes se tak stává rovnocenným partnerem ostatním metodám při pátrací činnosti. Nárůst využití psa při práci s pachovými stopami bych opřela o odborný článek zaměřující se na využití psa u pachové zkoušky v trestním řízení. Důkaz pachovou zkouškou je dle judikatury nepřímým důkazem. Přesto je důležitým důkazním prostředkem, někdy i stěžejním, hlavně v případech, kdy dojde k potvrzení pachové shody u více útoků, u kterých lze vyloučit jinou příčinu zjištění pachové shody než tu, že byl pachatel vždy na místě činu nebo jinak přišel do kontaktu s věcí související s trestným činem popřípadě s obětí trestného činu.⁹⁶ K pachové stopě a jejímu významu v trestním řízení se ještě podrobněji vrátím ve třetí kapitole zabývající se problematickými aspekty u využívání speciálně vycvičených psů.

2.2 Užití psa u městské a obecní policii

Stejně jako státní policie i obecní a městská policie slouží k dotváření ochranného systému.⁹⁷ Obecní (místní) policie je zřizována odlišným způsobem než policie státní, působí pouze na jasně definované části území státu. Má jiné postavení, a to jako veřejný bezpečnostní sbor. Je-li takový sbor na území města nebo statutárního města, označuje se jako městská policie.⁹⁸

Pramenů právní úpravy týkající se obecní a městské policie je několik. Na úrovni ústavní se jedná o ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve kterém se stanoví, že „*Bezpečnost České republiky zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby*“.⁹⁹ Převažuje názor, že obecní policii lze řadit mezi ozbrojené bezpečnostní sbory.¹⁰⁰ Bezpečnostních složek se týká také ustanovení čl. 44 Listiny základních práv a svobod, ve kterém se říká, že je možné zákonem omezit některá ústavně garantovaná práva související s výkonem služby, konkrétně právo petiční a právo shromažďovací.¹⁰¹

Stěžejním předpisem zákonné úrovně, týkajícím se jak policie, tak služebních psů, je zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii. Dále bych zmínila vyhlášku č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii a vyhlášku č. 444/2008 Sb., o zdravotní způsobilosti

⁹⁶ MAZÁK, Josef. Důkaz pachovou zkouškou v trestním řízení. *Trestněprávní revue*, 2009, roč. 8, č. 3, s. 74-75.

⁹⁷ HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*, 3. podstatně rozšířené vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, s. 734-735.

⁹⁸ SLÁDEČEK, V., POUPEROVÁ, O. a kol. *Správní právo – zvláštní část (vybrané kapitoly)*. 2. Vydání. Praha: Leges, 2014, s. 414.

⁹⁹ Čl. 3 odst. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁰ SLÁDEČEK, V., POUPEROVÁ, O. a kol. *Správní právo – zvláštní část (vybrané kapitoly)*. 2. Vydání. Praha: Leges, 2014, s. 415.

¹⁰¹ Tamtéž.

uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele a strážníka obecní policie.¹⁰² Do činnosti územní policie lze řadit i aktivity pořádkové policie, proto je důležité uvést Závazný pokyn policejního prezidenta č. 180 o plnění základních úkolů služby pořádkové policie, i když tato činnost je činností policie státní.

Pes se u obecní policie používá obdobně jako donucovací prostředek, což je stanoveno v § 19 zákona o obecní policii. Na rozdíl od státní policie není u obecní policie zařazen mezi donucovací prostředky. Avšak ze zákonné úpravy vyplývá, že pes slouží k efektivnímu donucení.¹⁰³ Úkoly obecní policie týkající se zároveň i využití psa jako donucovacího prostředku jsou dle § 2 zákona o obecní policii: přispívání k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlížení na dodržování pravidel občanského soužití, činnost související s dohledem na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích, aktivity na úseku ochrany veřejného pořádku, prevence kriminality v obci a odhalování přestupků a jiných správních deliktů.¹⁰⁴

Přispíváním k ochraně a bezpečnosti osob a majetku se rozumí na obecní úrovni řešení místních záležitostí veřejného pořádku. Zde lze zahrnout takové úkoly, které směřují proti narušiteli pořádku či bezpečnosti, ale také předcházení takovému ohrožení. Dodržovat občanské soužití je velmi důležitým posláním obecní policie, která v případě porušení může narušení soužití sankcionovat. Co se týče dohledu na bezpečnost a plynulost provozu, stejně jako u ochrany a bezpečnosti osob a majetku se obecní policie podílí na dohledu na místní úrovni. Služební pes zde může být využit k identifikaci návykových látek u řidiče. Ochrana veřejného pořádku na obecní úrovni souvisí s kontrolou nad dodržováním zákonů i podzákonných právních předpisů. Policie má zde usilovat o to, aby nedocházelo k porušování veřejného pořádku. Činí tak převážně v rámci pořádkového dozoru. Pokud byl již veřejný pořádek narušen, potom má policie využít všech oprávnění, aby došlo k obnovení pořádku a v jeho porušování se nepokračovalo.¹⁰⁵

Obecní policie se na boji s kriminalitou podílí opět výkonem pořádkového dozoru. Hlavním úkolem místní policie je účastnit se na odhalování přestupků a jiných správních deliktů v rámci působnosti obce. Odhalování se provádí v rámci pořádkového dozoru, ale také na základě oznámení fyzickou osobou či orgány veřejné moci.¹⁰⁶ V konkrétním případě tak

---

¹⁰² Tamtéž, s. 415-418.

¹⁰³ MATES, Pavel a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem : podle stavu k 1.1.2009*. Praha: Linde, 2009, s. 279.

¹⁰⁴ § 2 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁵ MATES, Pavel a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem : podle stavu k 1.1.2009*. Praha: Linde, 2009, s. 231-234.

¹⁰⁶ Tamtéž.

například došlo k zásahu služebního psa v prosinci 2015 v Praze. Zásah směřoval vůči účastníkovi rvačky, který po příjezdu policie agresivně na jednoho z policistů zaútočil. Pes zde zneškodnil účastníka povalením na zem. Zde se jednalo o případ přestupku proti občanskému soužití a přestupku neuposlechnutí výzvy úřední osoby.¹⁰⁷

2.3 Služební psi u Celní správy České republiky

Speciálně vycvičení služební psi jsou důležitou pracovní oporou nejen policejním sborům, ale také útvarům celním. Právní úpravu nalezneme v zákoně č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o celní správě) a v podzákoně úpravě ve Služebním předpisu č. 96/2012 ve věci: Činnost orgánů celní správy v oblasti služební kynologie.

2.3.1 Pes jako donucovací prostředek u celnictví

Pes je považován za donucovací prostředek podle § 44 zákona o celní správě. Donucovací prostředek může celník použít k ochraně veřejného pořádku v prostorách, které využívají orgány celní správy, ministerstev, orgány finanční správy nebo Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, v nichž orgány celní správy zabezpečují dodržování veřejného pořádku. Dále může být speciálně vycvičený pes jako donucovací prostředek využit k ochraně bezpečnosti osob, majetku a proti osobě, která ohrožuje jiné lidi či cizí majetek.¹⁰⁸

Ještě předtím, než celník použije psa, je povinen vyzvat osobu, proti které má být zákrok proveden, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že dojde k použití donucovacího prostředku. Od výzvy s výstrahou lze upustit pouze tehdy, pokud je ohrožen život nebo zdraví osob a věc nesnese odkladu. Celník nesmí způsobit osobě újmu zjevně nepřiměřenou protiprávnímu jednání, které daná osoba činí.¹⁰⁹

Pokud při zásahu psa dojde k poranění osoby a celník to zjistí, je povinen poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékaře.¹¹⁰ Každý služební zákrok související s použitím psa je celník povinen ohlásit svému nadřízenému. Uvádí tam důvod jeho použití, průběh a výsledek zásahu psa. Jestliže pes u zákroku způsobil smrt, újmu na zdraví nebo škodu na

¹⁰⁷ iDNES.cz [online]. [cit. 2. Dubna 2016]. Dostupné na < http://zpravy.idnes.cz/opilce-v-praze-8-zkrotil-policejni-pes-d88-/krimi.aspx?c=A151213_164855_krimi_eb>.

¹⁰⁸ § 44 odst. 2 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁹ § 44 odst. 3, 5 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁰ § 46 odst. 1 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů

majetku, zjišťuje se, zda došlo k jednání psa v souladu se zákonem. O výsledku se sepisuje úřední záznam.¹¹¹ Pes jako donucovací prostředek nemůže být použit proti zjevně těhotné ženě, osobě zjevně vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo chorobou nebo osobě zjevně mladší 15 let. Z tohoto pravidla platí výjimka a to v případech, kdy útok takové osoby bezprostředně ohrožuje život či zdraví celníka anebo jiné osoby nebo hrozí větší škoda na majetku a nelze odvrátit nebezpečí jinak.¹¹²

Závěrem k této podkapitole lze říci, že celní správa jako ozbrojený bezpečnostní sbor vykonává převážně činnost donucovacího charakteru. Výčet donucovacích prostředků je omezen pouze na ty, které jsou k působnosti celních orgánů nezbytné. Lze říci, že využití takových prostředků je upraveno přísněji, než u policejních sborů, což souvisí se závažností činností, při nichž bývají tyto prostředky využity.¹¹³

2.3.2 Postavení psa a jeho využití dle vnitřního předpisu

Úprava týkající se služební kynologie u celní správy je na vnitřní (interní) úrovni upravena v již výše řečeném Služebním předpisu č. 96/2012 ve věci: Činnost orgánů celní správy v oblasti služební kynologie. Účelem této úpravy je upravit oblast odborné přípravy celníků, kterým jsou přiděleni služební psi, svěřen výcvik těchto psů, jejich používání v souvislosti s výkonem služby, péče o tyto psy a jejich veterinární a materiální zabezpečení.¹¹⁴

Pracovníky se speciálními služebními psy můžeme dělit na kynology a hlavní kynology. Hlavní kynolog řídí a kontroluje plnění úkolů v oblasti služební kynologie, zpracovává koncepci kynologické činnosti a stanovuje metody v oblasti služební kynologie. Dále navrhuje v mezích své působnosti zásady spolupráce s jinými státními orgány, koordinuje nasazení psovodů se služebními psy při mezinárodních, celostátních a jiných kontrolních akcích. Stanovuje výše finančních příspěvků na nákup krmiva a výživových doplňků pro služební psy, vyhodnocuje efektivnost využití těchto psů. V souvislosti se zvyšováním úrovně služební kynologie spolupracuje hlavní kynolog s tuzemskými, ale i zahraničními kynologickými organizacemi. Hlavní kynolog realizuje ještě další činnosti, které mají odborně a metodicky upravovat služební kynologii v rámci celní správy.¹¹⁵

---

¹¹¹ § 47 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹¹² § 48 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹¹³ Důvodová zpráva k zákonu č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky

¹¹⁴ Čl. 1 Služebního předpisu č. 96/2012 ve věci: Činnost orgánů celní správy v oblasti služební kynologie

¹¹⁵ Čl. 4 odst. 1 Služebního předpisu č. 96/2012 ve věci: Činnost orgánů celní správy v oblasti služební kynologie

V rámci celního úřadu kynolog zajišťuje plnění úkolů v rámci své působnosti, podílí se na organizaci a koordinaci výkonu služby psovodů, podává návrhy na zkvalitnění činnosti v oblasti služební kynologie. Zajišťuje výběr celníků, kterým bude služební pes přidělen. Provádí vyřazování a evidenci přidělených služebních psů, odpovídá za efektivnost použití služebního psa. Dále provádí přezkušování služebních psů, povoluje nepřítomnost služebního psa ve výkonu služby, odpovídá za způsob ustájení a ošetření služebních psů. Případně zajišťuje další činnosti související se služební kynologií.¹¹⁶

Kynolog, pokud je mu přidělen služební pes, tak vykonává i činnost psovoda. Kynologem Generálního ředitelství cel může být celník, který má minimální čtyřletou praxi v oblasti služební kynologie nebo šestiletou praxi ve více oblastech kynologie, má dosažený minimální stupeň vzdělání požadovaný pro jeho zařazení do příslušné služební hodnosti a který má potřebné organizační a odborné schopnosti. Kynologem celního úřadu může být jedině celník s minimálně tříletou praxí v oblasti služební kynologie nebo pětiletou praxí ve více kynologických oblastech, má minimální povinné vzdělání a má potřebné ostatní schopnosti.¹¹⁷

Služební psi se dělí na kategorie služebních psů určených pro pachové speciální práce (dále jen služební pes PSP) a na kategorii psů všestranných, kteří se využívají k ochraně osob a majetku.¹¹⁸ Služební pes PSP se podle zaměření výcviku dělí na psa:

- určeného k vyhledávání omamných látek,
- určeného k vyhledávání tabáku a jiných tabákových výrobků,
- určeného k vyhledávání exemplářů CITES a živočišných produktů podléhajících zákazu dovozu
- určeného pro vyhledávání jiných komodit (např. zbraní).¹¹⁹

Služební psi se používají v celní správě ke speciálním pachovým pracím (např. k vyhledávání omamných a psychotropních látek), při provádění kontrolních a asistenčních činností, k obraně osob a ochraně majetku, jako donucovací prostředek¹²⁰ a k jiným činnostem, které zkvalitňují a zefektivňují výkon služby celníků. Výkon služby se služebním psem provádí psovod, kynolog nebo instruktor výcviku. Při nasazení všestranných psů ze zajišťují takové činnosti, při nich lze využít výcvikem dosažené schopnosti psa (obrana,

---

¹¹⁶ Čl. 4 odst. 3 Služebního předpisu č. 96/2012 ve věci: Činnost orgánů celní správy v oblasti služební kynologie

¹¹⁷ Čl. 5 Služebního předpisu č. 96/2012 ve věci: Činnost orgánů celní správy v oblasti služební kynologie

¹¹⁸ Čl. 7 Služebního předpisu č. 96/2012 ve věci: Činnost orgánů celní správy v oblasti služební kynologie

¹¹⁹ Čl. 8 Služebního předpisu č. 96/2012 ve věci: Činnost orgánů celní správy v oblasti služební kynologie

¹²⁰ O donucovacím prostředku viz předchozí podkapitola.

stopování, vyhledávání osob apod.). Bez platné limitní zkoušky nemůže být služební pes použit ani jako donucovací prostředek.¹²¹

Všestranný pes může být nasazen v případech, kdy je toto nasazení účelné pro splnění konkrétních úkolů, převážně v případech, kdy lze předvídat zvýšenou míru nebezpečnosti a kdy existuje předpoklad použití služebního psa hlavně jako donucovacího prostředku. Psovod použije psa buď s náhubkem na vodítku nebo bez vodítka nebo bez náhubku.¹²²

Kontrolní činnost s využitím služebního psa určeného pro PSP provádí psovod vždy za účasti alespoň jednoho dalšího celníka, nebo jiného příslušníka bezpečnostního sboru v případě součinnosti akce mezi dotčenými složkami. Způsob použití psa pro PSP závisí na tom, jak je pes vycvičen, jaké má schopnosti a fyzické předpoklady, jaký je typ pracoviště a klimatické podmínky.¹²³

Pokud má služební pes pro PSP pozitivní reakci, tzn. označí určité místo na dopravním prostředku či označí určité zavazadlo či zboží nebo předmět, pak postupuje psovod tak, že:

- realizuje nezbytná opatření ke střežení podezřelé osoby, dopravního prostředku, zavazadla, zboží, prostoru apod.,
- výše uvedená opatření provádí ve spolupráci s dalšími celníky či příslušníky jiného bezpečnostního sboru,
- použije služebního psa k opětovnému ohledání kontrolovaného subjektu pro ověření reakce psa.¹²⁴

Nezjistí-li psovod žádné důvody pro pozitivní reakce psa, informuje o tom vedoucího hlídky a ten rozhodne o dalším postupu.¹²⁵

Osobně se domnívám, že úprava služební kynologie u Celní správy České republiky je přehlednější a jednodušší než úprava služební kynologie u Policie České republiky. Je to dáno zřejmě širším rozsahem činností, u kterých policie využívá speciálně vychovaných a vycvičených psů.

---

¹²¹ Čl. 18 Služebního předpisu č. 96/2012 ve věci: Činnost orgánů celní správy v oblasti služební kynologie

¹²² Tamtéž.

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ Tamtéž.

¹²⁵ Tamtéž.

2.4 Podmínky práce psovoda

Důležitou funkcí při výchově štěňat získaných od chovatele je činnost psovoda. Ten má psa řádně vychovat, vycvičit a utvářet jeho povahu dle zásad zoopsychologie. Pes by neměl být zotročován nebo zdivočen. Dobře odvedenou prací psovoda je, když se ze psa stane sebejistý, pracovitý a poslušný tvor, který ho poslechne v každé situaci. Proto jsou důležité nejen podmínky práce psovoda, ale i jeho vlastnosti.¹²⁶ Dle policejního kynologa Michala Šindeláře neexistuje pes, který by nešel vycvičit. Záleží hlavně na tom, jak psovod psa pochopí a jak mu přizpůsobí metodu výcviku.¹²⁷

Řádný psovod by měl být otevřený. Měl by být schopen přijmout různé metody výcviku. Dále by měl být odborníkem ve svém oboru a mít přehled o tom, k jakým úkolům má být pes vycvičen. Měl by být sebejistý, realistický k daným podmínkám výcviku. Důležité je také, aby rozpoznal vlohy psa a dokázal rozlišit špatné chování od toho dobrého. Psovod by měl psa cvičit aktivně, trpělivě, důsledně a ctizádostivě. Neměl by se uchýlovat k násilí, ale na druhou stranu by měl být pro psa vzorem a autoritou. Práce psovoda by měla být pravidelná a soustavná.¹²⁸

Funkce psovoda u policie je připravovat psa k výkonu policejní kynologické činnosti. Psovod má zajistit nepřetržitou připravenost psa k plnění úkolů policie dle služebního zařazení a pokynů vedoucího policisty. Psovod má zpracovávat dokumentaci o výcviku a použití služebního psa. Důležité také je, aby se zúčastňoval výcvikových a vzdělávacích kurzů a průběžně pečoval o přidělené služební psy. Musí také dodržovat podmínky stanovené pro chovatele. Při všech činnostech se služebním psem musí dbát na to, aby daný svěřenec nezpůsobil škodu na zdraví či majetku osob. Psovod musí zajistit plánované krytí psa a provést o něm předepsanou dokumentaci. Při výkonu služby má potom aktivně používat služebního psa při objasňování trestných činů, přestupků a k zadržení jejich pachatelů.¹²⁹

Psovodem u policie může být osoba policisty, která má odbornou způsobilost. Tato způsobilost obsahuje jak teoretické znalosti, tak praktické dovednosti v oblasti policejní kynologie. Tuto způsobilost získá psovod úspěšným vykonáním zkoušky po absolvování vzdělávacího kurzu ve výcvikovém středisku. Tato zkouška může být v případě neúspěchu

---

¹²⁶ MÜLLER, Manfred. *Výcvik ochranného psa: chov, výcvik, zkoušky a hodnocení*. Vyd. v češtině 1. Praha: Brázda, 2009, s. 100.

¹²⁷ ŠNAJDAR, Hynek. Trutnovinky [online]. [cit. 26. března 2016]. Dostupné na <<http://archiv.trutnovinky.cz/index.php?gid=33842>>.

¹²⁸ MÜLLER, Manfred. *Výcvik ochranného psa: chov, výcvik, zkoušky a hodnocení*. Vyd. v češtině 1. Praha: Brázda, 2009, s. 100-101.

¹²⁹ Čl. 24 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

opakována a to od 1 do 3 měsíců od neúspěšného vykonání původní zkoušky. Druhy vzdělávacích kurzů a jejich podmínky stanoví vedoucí ředitelství.¹³⁰

Psovod u Celní správy České republiky provádí výcvik přiděleného služebního psa pro výkon služby, přiděleného psa řádně krmí, ošetřuje a sleduje jeho zdravotní stav, vede dokumentaci jemu přidělených psů. Dále si prohlubuje odborné znalosti v oblasti služební kynologie. V případě poranění člověka je povinen neprodleně zajistit vyšetření služebního psa. Pokud má psovod přidělené omamné látky nebo zboží, které je nezbytné pro výcvik služebního psa, je povinen zajistit bezpečné uložení takovýchto věcí.¹³¹

2.5 Úprava chovu služebních psů

Pod právní aspekty chovu služebních psů spadá oblast výběru chovných služebních psů, jejich chov dle platných chovatelských řádů klubů Českomoravské kynologické unie, odchov štěňat v chovatelských stanicích odboru služební kynologie a hipologie ředitelství (tzn. „chovatelská stanice“), výchova mladých služebních psů a jejich předávání jednotlivým služebním útvarům.¹³² Výše jmenované chovatelské řády musí být v souladu s Mezinárodním chovatelským řádem vydávaným Mezinárodní kynologickou federací Federation Cynologique Internationale (dále jen „FCI“). Nejdůležitějším vnitrostátním chovatelským řádem je Řád ochrany zvířat při chovu psů.

Kromě chovatelských řádů se na úpravu chovu služebních psů uplatňuje předpis povinností zaměstnavatele související s chovem zvířat obsažený v nařízení vlády č. 27/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen dodržovat při práci související s chovem zvířat, ve znění pozdějších předpisů.¹³³ Další úpravu chovu služebních psů lze nalézt v čl. 33-35 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014. O výživě, ošetřování a přepravě služebních psů pojednává čl. 36-41 tohoto pokynu.¹³⁴

---

¹³⁰ Čl. 26 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

¹³¹ Čl. 6 Služebního předpisu č. 96/2012 ve věci: Činnost orgánů celní správy v oblasti služební kynologie

¹³² Čl. 2 odst. 1 písm d) Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

¹³³ DOUSEK, Jiří, DOUSEK, Jiří. *Pes v zrcadle předpisů*. 2., dopl. a rozš. vyd. Praha: LexisNexis CZ, 2004, str. 78.

¹³⁴ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

2.5.1 Úprava chovu Mezinárodním chovatelským řádem

Dle Mezinárodního chovatelského řádu FCI lze chovat pouze funkčně a dědičně zdravé povahově pevné čistokrevné psy, kteří jsou zapsáni v plemenné knize nebo v registru uznávaném FCI a splňují předpoklady stanovené příslušným státem. Dědičně zdravým je pes, který dědičně přenáší typ plemena a jeho typickou povahu, nemá podstatné vrozené vady, které by mohly ohrozit funkční zdraví potomků. K chovu tak nelze použít psa např. vrozeně slepého, hluchého, nebo s výraznou vadou chrupu.¹³⁵

Za činnosti související s chovem se podle FCI považují: řízení chovu, poradenská činnost v chovu, kontrola chovu a vedení plemenné knihy. Za chov jsou odpovědné členské země a smluvní partneři FCI. Ti mají také povinnost stanovovat si vnitrostátní chovatelské řády. V těchto řádech se stanoví práva a povinnosti pro chovatele a pro vlastníka chovných psů. Řád FCI se použije, pokud je úprava ve vnitrostátní úpravě nedostatečná.¹³⁶

2.5.2 Úprava podle Řádu ochrany zvířat při chovu psů

Řád ochrany zvířat při chovu psů je metodickým doporučením vydaným Českomoravskou kynologickou unií. Účelem je upravit podmínky a pravidla chovu, ustájení psů a jejich ochranu. Řád je základní normou pro chov plemen psů v rámci Českomoravské kynologické unie. Tento předpis nenahrazuje zákonnou úpravu stanovenou zejména v zákoně č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů a v zákoně č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.¹³⁷ O těchto normách pojednám v samostatné kapitole.

Za chov lze dle Řádu ochrany zvířat při chovu psů považovat cílevědomou plemenitbu čistokrevných psů s průkazem původu. Chovem má být docíleno zachování biologického zdraví psa. O zařazení jedince do chovu rozhodují odborní chovatelé. Chovatel konkrétního psa musí být schopen rozpoznat zhoršení zdravotního stavu psa a změnu v chování psa. Také musí zajistit takové prostředí, aby byly zachovány zdraví a pohoda psa.¹³⁸ Chovatel dále musí zabezpečit psům odpovídající ustájení, krmení, ošetření a socializaci s lidmi, jinými psy a jiným prostředím. Měl by mít v držení pouze tolik psů, aby se o ně dokázal řádně postarat. Starým, nemocným psům, březím a kojícím fenám a štěňatům musí zajistit odpovídající péči.

¹³⁵ Mezinárodní chovatelský řád FCI

¹³⁶ Tamtéž.

¹³⁷ Čl. 2 Řádu ochrany zvířat při chovu psů

¹³⁸ Čl. 3 odst. 4,5 Řádu ochrany zvířat při chovu psů

Rozlišujeme držení a chov psa v bytě a držení a chov psa mimo byt.¹³⁹

2.5.2.1 Držení a chov psa v bytě chovatele nebo v držení v bytě držitele

Pes, který je držen nebo chován v bytě nesmí být trvale umístěn v uzavřené kleci. Toto smí být porušeno jen v mimořádných případech a na nezbytně nutnou dobu (např. u zranění psa, při kterém má být udržen v klidu). Psovi musí být umožněn volný pohyb mimo byt alespoň jednou denně. Prostor určený pro pobyt psa musí být tak velký, aby měl pes volnost pohybu. Takové místo musí být čisté, suché a s dostatkem denního světla. Musí být v daném bytě zajištěno větrání, teplota kolem 18 – 20° C. Pes musí mít místo pro svůj odpočinek a musí mít trvalý volný přístup k pitné vodě.

2.5.2.2 Držení a chov psa mimo byt

Pes může být držen také v prostorách mimo byt, např. v psincích, v boxech a kotcích. Velikost prostor by měla být následující:

Držení a chov psů v boxech – minimální rozměry zařízení			
hmotnost psa v kg	min. plocha podlahy boxu pro 1 psa v m ²	minimální plocha přilehlého výběhu na 1 psa v m ²	
		do 3 psů	více než 3 psi
do 6	0,5	0,5	0,5
6 - 10	0,7	1,4	1,2
10 - 20	1,2	1,6	1,4
20 -30	1,7	1,9	1,6
nad 30	2,0	2,0	1,8

Držený pes má mít možnost alespoň jednou denně volného pohybu. Pokud je to možné, tento pohyb má být umožněn na volném prostranství v exteriéru. Prostory pro výběh psa musí být dostatečně velké, umožňující volný pohyb zvířete. Boxy a klece mají být udržovány čisté a suché. Pes nesmí být v boxu trvale uvázan. V uzavřeném prostoru, kde je pes držen musí být zajištěno denní světlo a teplota kolem 18 – 20° C. Každý pes musí mít prostor na odpočinek. V boxu či kleci musí být miska s pitnou vodou. Podlaha boxu nesmí být mřížová. Pokud mřížová je, musí být pokryta materiálem, který zabrání propadnutí tlapek psa. Dělicí stěny mezi boxy musí být zajištěny tak, aby se psi nemohli navzájem poranit. Je nutné boxy čistit a

¹³⁹ Čl. 4 Řádu ochrany zvířat při chovu psů

dezinfikovat. V boxu je izolovaná bouda pro odpočinek psa. Má být dostatečně velká podle rozměrů psa tak, aby mohl v boudě ležet a aby se v ní mohl postavit.¹⁴⁰⁻

Box má obsahovat místo na ochranu před nepříznivými vlivy počasí, místo na spánek a vybavení pro dodávku pitné vody. V chovatelských zařízeních, kde je umístěno více psů se musí zřídit porodní boxy a oddělená místa pro kojící feny a štěňata. Teplota v těchto prostorách má být 25 – 30° C pro malá štěňata. Místo musí být čisté, suché a s přístupem k dennímu světlu.¹⁴¹

Místa pro chov a držení psa musí být zařízena tak, aby se zabezpečilo nechtěnému úniku psa mimo vyhrazený prostor. Boxy a klece musí být zajištěny proti nechtěnému otevření zevnitř. Výběh musí být oplocen tak, aby pes nemohl uniknout. Pes se nesmí zranit o oplocení. Majitel chovatelského zařízení dohlíží na jeho kvalitu a musí zajistit včasnou opravu, aby nedošlo k nechtěnému úniku psa.¹⁴²

2.5.2.3 Výživa služebního psa

Plemena psů mají různé nároky na výživu. Základní dělení psů podle Řádu je na malá plemena (kohoutková výška v dospělosti do 50 cm) a velká plemena (kohoutková výška dospělého psa nad 50 cm). Podle tohoto dělení se zařazují psi do chovu. Podle váhy můžeme dělit plemena psů na:

- trpasličí plemena (v dospělosti do 5 kg), štěně do 6 - 7 měsíců věku
- střední plemena (v dospělosti do 25 kg), štěně do 12 měsíců věku
- velká plemena (v dospělosti do 40 kg), štěně do 18 měsíců věku
- obří plemena (v dospělosti nad 40 kg), štěně do 24 měsíců věku.¹⁴³

Toto třídění plemen psů je důležité pro způsob krmení psů. U štěňat velkých a obřích plemen se má zajistit, aby nedošlo k nadměrně rychlému růstu a nadbytečného množství vápníku ve stravě. U starších psů se doporučují dvě krmné dávky denně. Stáří se rozlišuje podle plemen. Za starého psa lze u velkých a obřích plemen považovat psa od sedmi let věku. U trpasličích a malých plemen se stáří určuje od deseti až do dvanácti let věku psa.¹⁴⁴

Denní krmení a napájení psů je následující: všichni psi musí mít přístup k pitné vodě a dostatek volného pohybu. Četnost krmení je podle věku a plemene psa. Štěňata do věku půl roku se krmí přibližně 6x denně, pracovní psi a březí feny cca 2x za den. Je možné častější

---

¹⁴⁰ Tamtéž.

¹⁴¹ Tamtéž.

¹⁴² Tamtéž.

¹⁴³ Čl. 3 odst. 3 Řádu ochrany zvířat při chovu psů

¹⁴⁴ Tamtéž.

krmení. Psi musí být krmeni potravou vhodnou pro masožravce, základním kritériem je velikost psa. Složení krmiva má obsahovat přibližně 60% masa a 40% přílohy. Krmení může mít podobu vařené stravy, kde je základem čerstvé maso, masové polotovary a příloha v podobě rýže, ovesných vloček či těstovin. Tato potrava by měla být doplněna krmnými a vitamínovými doplňky. Je možné psa krmit průmyslovými krmivy (např. granule pro psy), které jsou součástí vyvážené stravy.¹⁴⁵

2.5.2.4 Povinnosti chovatele a osob manipulujících se psy

Chovatel má zajistit, aby se služebními psy bylo zacházeno klidně, měli zabezpečenou pohodu, aby nebyli drážděni či týráni. Dále má předejít riziku jejich poranění. Osoby, které manipulují se psy, mají přistupovat k nemocnému nebo zraněnému psu se zvýšenou opatrností. Při provádění speciálních zákroků (např. veterinárních), které provádí odborně způsobilá osoba, má být v místě zákroku potřebný počet dalších poučených osob. Osoby manipulující se psy mají věnovat zvýšenou pozornost zvířatům v situaci doprovázené hlukem nebo jinými negativními podněty. Chovatel má zajistit dostatečnou hygienu, výživu a bezvadný zdravotní stav psů, u starých psů co nejlepší zdravotní stav. Chovatel také zajišťuje odborné služby prováděné veterinárním lékařem, pravidelné prohlídky a očkování psů.¹⁴⁶

2.5.3 Právní úprava povinností zaměstnavatele související s chovem psů

Povinnosti zaměstnavatele související s chovem psů jsou stanoveny v nařízení vlády č. 27/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci související s chovem zvířat. „Pro účely tohoto nařízení se chovem zvířat rozumí pracovní činnost zaměřená na využívání zvířat, zejména pro jejich užitkové vlastnosti, plemenitbu nebo výcvik, sportovní, kulturní, vzdělávací, pokusné nebo vědecké účely, která zahrnuje vlastní chov a odchov, péči o výživu a krmení a péči o jejich životní podmínky a ochranu.“¹⁴⁷

Zaměstnavatel stanoví pracovní postupy a organizaci práce při chovu tak, aby došlo ke zvýšené pozornosti věnované: zvířatům při havarijních situacích a situacích doprovázených hlukem a jinými negativními podněty, zvířatům novým nebo přicházejícím do pro ně nepoznaného prostředí, zvířatům přidělovaným do skupin z jedinců, kteří nejsou na sebe

---

¹⁴⁵ Čl. 4 Řádu ochrany zvířat při chovu psů

¹⁴⁶ Tamtéž.

¹⁴⁷ § 1 nařízení vlády č. 27/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci související s chovem zvířat, ve znění pozdějších předpisů.

navyklí, zvířatům poraněným, postiženým následky poranění nebo nakaženým nemocemi a zvířatům, u nichž při péči o jejich mláďata může dojít k obranné reakci.¹⁴⁸

Zaměstnavatel ve výše uvedených situacích zajistí, aby před manipulací se zvířetem byly vhodně zajištěny a upraveny prostory pro chov zvířat. Dále zajistí potřebný počet zaměstnanců a vybaví je potřebnými pracovními pomůckami.¹⁴⁹

Při chovu zvířat zaměstnavatel zajistí dodržování denního režimu, klidu, pořádku, čistoty a větrání objektů určených pro chov. Zaměstnanci do prostor určených pro chov mohou vstupovat a pobývat v nich pouze s vědomím či souhlasem zaměstnavatele. Zaměstnavatel musí zajistit dodržování zákazu kouření a zákazu vstupu s otevřeným ohněm do míst určených pro chov zvířat. Venkovní prostory musí být zajištěny tak, aby nemohlo dojít k úniku zvířete.¹⁵⁰

Pro činnost prováděnou se psy dále zaměstnavatel stanoví postupy a organizaci práce tak, aby bylo se zvířaty zacházeno klidně, rozhodně a aby nebyla drážděna a týrána. Zaměstnanec má přistupovat ke zvířatům až po upozornění hlasem, k ležícímu zvířeti přistupovat se zvýšenou opatrností. Dále při ošetření nemocného nebo poraněného zvířete, u kterého je známo, že je nebezpečné nebo se nebezpečně projevuje, má být zaměstnanec jistěn zpravidla dalším zaměstnancem. Při provádění zvláštních úkonů (např. veterinárních zákroků) má být zajištěn potřebný počet zaměstnanců a prostředky k fixaci zvířete nebo uklidňující přípravky, které podává veterinární lékař. Psi, kteří ohrožují bezpečnost osob nebo ostatních zvířat, mají být vyřazeni z chovu. Pokud se jedná o zvířata chovatelsky cenná, musí být namísto vyřazení provedena taková opatření, která snižují možnost ohrožení např. formou zkušeného ošetřujícího pracovníka.¹⁵¹

Při chovu psů je zaměstnavatel povinen stanovit pracovní postupy a organizaci práce s ohledem na možnost pokousání, poškrábání nebo povalení, zejména při napadení psem; zranění drátěným košem a potahání na vodítku (hlavně u velkých plemen). Při výcviku psa se má zachovat klid, rozvaha a postup, který odpovídá charakteru psa s kterým je výcvik prováděn. V době, kdy pes neprovádí střežení objektu, je zajištěn v kotci. Při pohybu psa po veřejné pozemní komunikaci musí být pes pod kontrolou ošetřovatele. Při ošetření

---

¹⁴⁸ § 2 odst. 1 nařízení vlády č. 27/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci související s chovem zvířat, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴⁹ § 2 odst. 2 nařízení vlády č. 27/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci související s chovem zvířat, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵⁰ § 3 nařízení vlády č. 27/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci související s chovem zvířat, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵¹ § 4 nařízení vlády č. 27/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci související s chovem zvířat, ve znění pozdějších předpisů.

nemocného psa, jeho očkování či zvláštních úkonech musí být kromě ošetřujícího zaměstnance také přítomen další zaměstnanec, který psa jistí.¹⁵²

2.5.4 Úprava chovu, výživy, ošetření a přepravy podle Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145/2014

Chov služebních psů u Policie České republiky je upraven v čl. 33 – 35 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145/2014. Výživa, ošetření a přeprava jsou stanoveny v čl. 36 – 41 daného pokynu.

Podle čl. 33 chov služebních psů pro účely výkonu služby, výchovu a výcvik štěňat a mladých služebních psů zajišťuje chovatelská stanice řízená odborem. V rámci odboru jako poradního orgánu působí minimálně tříčlenná chovatelská komise jmenovaná vedoucím odboru z řad zaměstnanců. Způsob jmenování, složení a pravidla pro činnost chovatelské komise stanoví vedoucí ředitelství. Provoz chovatelské stanice se řídí organizačním a vnitřním řádem stanice, který vydává vedoucí odboru po schválení vedoucím ředitelství. Chov služebních psů se provádí na základě chovných plánů pro obměnu a doplňování stavů služebních psů. Nepotřebné služební psy lze na základě rozhodnutí vedoucího ředitelství prodat nebo darovat.¹⁵³

Služební psi jsou zařazeni do chovu rozhodnutím vedoucího odboru, na základě návrhu chovatelské komise či kynologa útvaru, u kterého jsou služební psi zařazeni. Po splnění podmínek chovnosti je služební pes zařazen do chovu. Náklady s tím spojené jsou hrazeny z rozpočtu odboru. Činnosti spojené s uchovněním psa se počítají do doby služby.¹⁵⁴

Služební pes je ustájen v zastřešeném kotci, který je vybaven boudou. Pokud není bouda vytápěná, musí být po zimní měsíce jinak zateplena. V jednom kotci může být ustájen pouze jeden služební pes (což neplatí pro odstavení štěňat od feny), který není uvázan a musí být bez výstroje. V případě přidělení služebního psa do osobní péče, je možné služebního psa ustájit v domácnosti psovoda.¹⁵⁵

Ošetřování služebního psa se započítává do doby výkonu služby. Vedoucí policista je povinen umožnit psovodovi ošetřování. V případě, že psovod nemůže ošetřování a krmení

---

¹⁵² Příloha č. 6 k nařízení vlády č. 27/2002 Sb.

¹⁵³ Čl. 33 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

¹⁵⁴ Čl. 34 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

¹⁵⁵ Čl. 36 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

služebního psa provést (např. z důvodu nemoci), zajistí ošetřování a výživu služebního psa psovod nebo jiný zaměstnanec, kterého určí vedoucí policista. Pokud vznikne škoda zanedbáním péče o služebního psa, je odpovědnému policistovi předepsaná úhrada škody.¹⁵⁶

Způsob zabezpečení výživy služebních psů je upraven interním aktem.¹⁵⁷ Doba krmení musí být upravena s dostatečným předstihem v souvislosti s nástupem výkonu služby nebo začátkem výcviku. Dnem vyřazení služebního psa je zastaven i výdej krmné dávky a přídatků krmiva. Při přechodu služebního psa mezi útvary policie, je v den převzetí služebního psa předána krmná dávka předávajícím útvarem policie.¹⁵⁸

Veterinární péče o služební psy je vykonávána na základě zákona č. 166/1999 Sb., Veterinárního zákona, ve znění pozdějších předpisů a Nařízení Ministerstva vnitra č. 1/2014, o podmínkách poskytování veterinární péče v Ministerstvu vnitra a Policii České republiky. Psovod, nebo jiný zaměstnanec, který je odpovědný za ošetření služebních psů, je povinen poskytnout veterinárnímu lékaři nezbytnou součinnost při nařízeném vyšetření, očkování nebo při jiném odborném veterinárním úkonu a řídí se pokyny veterinárního lékaře. První pomoc při úrazu či onemocnění psa poskytuje psovod nebo zaměstnanec, který je odpovědný za ošetřování služebních psů.¹⁵⁹

Přeprava služebních psů je prováděna v souladu s právními předpisy.¹⁶⁰ Při přepravě musí být zajištěna bezpečnost a veterinární podmínky. Přeprava služebního psa v hromadném dopravním prostředku se provádí v souladu s přepravním řádem dopravce, kromě psovodů se služebními psy, kteří plní úkoly při zajištění bezpečnosti dopravy. Úhrada jízdného za přepravu služebního psa je v případě služební cesty poskytována dle platných tarifů.¹⁶¹

2.6 Zákon o ochraně zvířat a služební pes

Jelikož je pes živým tvorem, může pociťovat utrpení a bolest. Proto je důležité zajistit jeho ochranu ze strany člověka. V právní úpravě je toto zakotveno v zákoně č. 246/1992 Sb.,

---

¹⁵⁶ Čl. 37 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

¹⁵⁷ Nařízením ministra vnitra č. 25/2004 Sb., o zabezpečování výživy služebních psů a služebních koní.

¹⁵⁸ Čl. 38 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

¹⁵⁹ Čl. 39 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

¹⁶⁰ Zákon č. 166/1999 Sb., Veterinární zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Ministerstva vnitra č. 1/2014.

Vyhláška č. 4/2009 Sb., o ochraně zvířat při přepravě.

¹⁶¹ Čl. 40 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů. Smyslem tohoto zákona je chránit zvířata před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcením bez důvodu, pokud došlo k takovému jednání a nezávisí na tom, zda bylo úmyslné nebo nedbalostní. Zakazuje se týrání zvířat a jakákoliv propagace takového chování. Služební pes je dle tohoto zákona tvorem a zvířetem. Jedná se o zvíře v lidské péči, které je závislé na bezprostřední péči chovatele. Chovatelem je každá právnická nebo fyzická osoba, která drží či chová zvíře, trvale nebo dočasně, osoba která také obchoduje se zvířaty. Utrpením je potom stav zvířete způsobený jakýmkoliv podnětem či zákrokem, které zvířeti způsobují bolest, zranění, poruchu či smrt.¹⁶²

Za týrání se pak považuje, když je služební pes nucen k výkonům, které neodpovídají jeho schopnostem, překračují jeho síly. Týráním je také to, když je pes podroben výcviku spojenému s bolestí, zraněním, poškozením zdraví. Při výcviku a výchově psa nesmí být použity takové pomůcky, které by psa zraňovaly ať fyzicky, či psychicky. V neposlední řadě je týráním i omezování psa na výživě a omezování svobody pohybu, pokud by to způsobovalo utrpení daného psa.¹⁶³

Osoba, která se dopustí týrání služebního psa (zpravidla chovatel či psovod), odpovídá za přešůpek či jiný správní delikt, případně za trestný čin. Přešůpku se dopustí fyzická osoba, pokud týrá nebo utýrá zvíře, či propaguje jeho týrání. Přešůpku se také dopustí osoba, která zvíře usmrtí. Osoba chovatele se dopustí přešůpku, pokud poruší povinnosti týkající se podmínek chovu psů, neučiní opatření proti úniku psů, přepravuje či prodává zvíře v rozporu se zákonem. Za způsobený přešůpek lze uložit pokutu až do výše 50 000 Kč, v závažných případech až do částky 200 000 Kč¹⁶⁴

Chovatel nebo psovod se mohou dopustit již výše zmíněné trestné činnosti v souvislosti s týráním případně usmrcením psa. Zákonná úprava je stanovena v zákoně č. 40/2009 Sb., trestním zákoníku, ve znění pozdějších předpisů. Osoba chovatele či psovoda se může dopustit trestného činu ublížení na zdraví dle § 122, § 145 a 146 TrZ, trestného činu vraždy dle § 140 TrZ, trestného činu týrání zvířat podle § 302 TrZ a trestného činu Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti dle § 303 TrZ. Postihem potom mohou být sankce uvedené u jednotlivých skutkových podstat, nejpřísnějším potrestáním může být odnětí svobody.¹⁶⁵

---

¹⁶² § 1-3 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶³ § 4 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶⁴ § 27 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

3. Sporné či jinak problematické aspekty

V rámci služební kynologie u policie a celnictví existuje mnoho drobných nedokonalostí. Zaměřila bych se zejména na spornost využití psa jako důkazního prostředku v souvislosti s pachovou stopou v trestním řízení.

Co se týče výše daného problému důkaz pachovou zkouškou, resp. identifikace pachových stop, je důkazem pouze nepřímým. Vyjádřil se k tomu několikrát Ústavní soud i Nejvyšší soud. Nejvyšší soud k dané problematice zaujal stanovisko např. v usnesení Nejvyššího soudu 4 Tz 107/2002 ze dne 15. 4. 2003.

Dle tohoto soudního rozhodnutí bylo potvrzeno již dřívější tvrzení, že identifikace pachové stopy či stop je důkazem pouze nepřímým, vypovídajícím maximálně o tom, že se pach určité osoby obviněného nacházel na konkrétním místě, ale neznamená to jistě, že daná osoba čin, pro který je stíhána opravdu spáchala. Ani větší množství pachových stop zjištěných vycvičeným psem či psy nemůže změnit povahu takového důkazu a nelze ho brát za důkaz přímý, jelikož dané poznatky není možné přezkoumat jiným odborným způsobem. V konkrétním případě byli obvinění stíháni pro trestný čin loupeže, ale vina usvědčená pomocí pachových stop jim nebyla prokázána.¹⁶⁶

Ústavní soud se k nepřímosti důkazu pachové stopy vyjádřil např. v rozhodnutí I. ÚS 394/97 ze dne 4. března 1998. Dospěl k závěru, že samotná pachová stopa má charakter jen podpůrného důkazu, který je nutné podpořit dalšími důkazy. Pokud soud odsuzující výrok staví pouze na jediném, nepřímém a podpůrném důkazu a zamítne provedení důkazů dalších, porušuje tím základní práva a svobody. V takovém případě Ústavní soud může přezkoumat otázku dokazování.¹⁶⁷

K důkazu pachovou zkouškou se vyjadřují i někteří odborníci, kteří mají odlišný názor. Jedním z nich je JUDr. Josef Mrázek, který se v článku publikovaném v roce 2009 této problematice věnoval. Jako největší výhradu, kterou má společnost proti tomuto důkaznímu prostředku, vidí tu, že je nemožné zjištěné poznatky jiným způsobem přezkoumat. Na druhou stranu Mrázek uvádí, že čich psa je natolik spolehlivý a také to, že pes nemůže mít vedlejší postranní motivy ovlivňující výsledek pachové zkoušky. Nemožnost ověření důkazu nečiní překážku ve věci rozhodnout na základě pachové stopy, protože se jedná o vědecky podložený důkaz.¹⁶⁸

---

¹⁶⁶ Usnesení Nejvyššího soudu 4 Tz 107/2002 ze dne 15. dubna 2003 (získáno 10. dubna 2016 z <http://www.nsoud.cz/>).

¹⁶⁷ Nález I ÚS 394/97 ze dne 4. března 1998 (získáno 10. dubna 2016 z databáze NALUS).

¹⁶⁸ MAZÁK, Josef. Důkaz pachovou zkouškou v trestním řízení. *Trestněprávní revue*, 2009, roč. 8, č. 3, s. 71-72.

Dále je důležité u pachové stopy jako důkazního prostředku zkoumat procesní náležitosti. Musí být zdokumentováno, že byl důkaz proveden řádným procesním postupem. K této otázce se také vyjadřoval Ústavní soud České republiky. Opakovaně upozorňoval na chyby v dokumentaci odebrání srovnávací pachové stopy od podezřelé osoby a došel k závěru, že o tomto úkonu je třeba sepsat protokol se všemi náležitostmi, aby takový protokol byl ověřitelný (pro srovnání rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 623/2000 ze dne 27. května 2003 nebo II. ÚS 2168/2007 ze dne 30. dubna 2008).¹⁶⁹

Následně je významnou procesní fází provádění pachové zkoušky. Jedná se o úkon neopakovatelný. Pokud věc nesnese odkladu, může být fakticky provedena pachová zkouška před zahájením trestního stíhání (náleží I. ÚS 394/97 ze dne 4. března 1998). Ztotožňuji se s autorem článku, dle kterého by měla být pachová zkouška *de lege ferenda* upravena jako zvláštní způsob dokazování v hlavě páté trestního řádu.¹⁷⁰

V konkrétním případě rozhodnutí sp. zn. IV ÚS 10/2002 ze dne 9. června 2003 konstatoval Ústavní soud České republiky, že došlo k pochybení při odebrání srovnávací stopy od obviněného se závěrem, že není zjevné, zda se skutečně jedná o pachovou stopu obviněného.¹⁷¹

Mírně odlišný názor od výše uvedeného na problematiku pachové stopy jako důkazního prostředku uvádí Doc. JUDr. Pavel Vantuch v článku vydaném v roce 2008. Dochází k závěru, že v některých případech soud rozhoduje na základě jediného důkazu pachovou stopou. Avšak ne vždy je důkazní hodnota výsledku pachové identifikace taková, aby na základě ní mohl soud rozhodnout o vině obžalovaného, zvláště pokud neexistují přímé důkazy, které by pachovou stopu podpořily. Soudy by dle Vantuchy neměly odmítat pachovou stopu jako důkaz. Ale na druhou stranu mají k takovému důkazu přistupovat obezřetně a nerozhodovat o věci jen na základě něho.¹⁷²

Příkladem z praxe byl případ, kdy v hlavním líčení před nalézacím soudem nebyl získán jasný důkaz, že obžalovaný trestný čin spáchal. Jediným důkazem byla pachová identifikace. Pachová stopa nebyla sejmuta v souladu s metodickým postupem policejního prezidenta. Na kvalitu stop mělo význam to, že byly zajištěny ve vozidle s naftovým motorem. Soud prvního i druhého stupně rozhodl o vině obžalovaného jen na základě pachové stopy, tedy toho, že se

---

¹⁶⁹ MAZÁK, Josef. Důkaz pachovou zkouškou v trestním řízení. *Trestněprávní revue*, 2009, roč. 8, č. 3, s. 72.

¹⁷⁰ Tamtéž.

¹⁷¹ Tamtéž, s. 73.

¹⁷² VANTUCH, Pavel. Pachová stopa jako důkaz v trestním řízení. *Trestněprávní revue*, 2008, roč. 7, č. 4, s. 106-111.

v době trestného činu pohyboval na místě činu. Vliv na rozhodnutí tedy měla jen pachová zkouška a fakt, že byl obžalovaný v minulosti šetřen pro krádeže automobilů.¹⁷³

Osobně se přikláním spíše k názoru pana Mrázka, protože se domnívám, že pachová stopa jako důkazní prostředek může být postačující i sama o sobě, avšak vždy je potřeba přihlížet k okolnostem konkrétního případu, aby nedošlo k pochybení při rozhodnutí soudu.

V rámci problematických aspektů bych se zabývala ještě jednou praktickou věcí a to sice drogovou kriminalitou a jejím odhalováním za přispění speciálně vycvičených psů. Užívání návykových látek je mezinárodně, ale i v naší zemi považováno za velký problém. Drogy ohrožují zdraví, bezpečnost, sociální pohodu a prosperitu obyvatel. Je důležité potlačovat obchod s drogami jak na politické úrovni např. uzavíráním mezinárodních dohod a potíráním organizovaného drogového obchodování, ale zároveň usilovat i o faktické odhalování této protiprávní činnosti.¹⁷⁴

Mám za to, že čeští služební psi jsou velmi dobře vycvičeni k vyhledávání drog a v této rovině patříme mezi světově úspěšné země, ale na druhou stranu patříme mezi národy, kde drogová kriminalita velmi kvete. Domnívám se, že důvodem je nedostatek poskytnutých financí na pořízení služebních psů, jejich výcvik a péči o ně a tak je jejich počet velmi malý a nedokáže pokrýt organizovanou zločinnost v této oblasti. Krajská ředitelství policie mají cca 450 všestranných psů a 140 psů specialistů, útvary s celorepublikovou působností mají 6 všestranných psů klasické kynologie a 12 psů specialistů. Tento počet mi připadá nedostačující.¹⁷⁵

---

¹⁷³ Tamtéž.

¹⁷⁴ mvcr.cz [online]. [cit 10. dubna 2016]. Dostupné na < <http://www.mvcr.cz/clanek/kriminalita-146433.aspx>>.

¹⁷⁵ policie.cz [online]. [cit 12. dubna 2016]. Dostupné na <http://www.policie.cz/clanek/pocet-sluzebnich-psu-a-koni-pcr.aspx>.

4. Ostatní oblasti využití psů

Speciálně vycvičení a vychovávaní psi se užívají nejen pro účely služební kynologie u policie a celníků, ale také v mnohých dalších sférách. Jelikož těchto oblastí není málo a jejich úloha je pro společnost stěžejní, rozhodla jsem se o nich pojednat v závěrečné kapitole. Zaměřím se v jednotlivých podkapitolách na tři takové dle mého poměrně rozsáhlé a klíčové oblasti využití speciálně naučených psů a to zaprvé na pásmo využití psů jako psů asistenčních, zadruhé na využití psů u horské služby a zatřetí na psy záchranáře.

4.1 Asistenční psi

Asistenční pes je pes, který se zaměřuje na činnosti související s pomocí a asistencí osobě se zdravotním postižením. Asistenční pes je vycvičen buď ve specializované organizaci, nebo svým majitelem obvykle za pomoci odborného cvičitele. Historicky první se začali cvičit psi pro lidi se zrakovým postižením. Výcvik psů pro osoby upoutané na invalidní vozík začal v 70. letech v USA, postupně se poté rozšířil do celého světa. Česká republika má několik neziskových organizací, které se výcvikem a předáváním asistenčních psů zabývají.¹⁷⁶

Asistenční pes má postavení kompenzační pomůcky pouze jako pes vodící. Ostatní asistenční psi nejsou kompenzační pomůckou pro postižené, a tudíž nejsou hrazeny státem. Organizace zabývající se výcvikem psů pro osoby se zdravotním postižením hradí náklady na pořízení, přípravu, výcvik psa a služby klientům z darů od sponzorů, z dotací a z příspěvků dobrovolníků.¹⁷⁷

Klasifikovat asistenčního psa můžeme podle několika druhů. Rozlišujeme psy na vodící, signální, canisterapeutické, asistenční, balanční, psí společníky a psy poskytující emocionální podporu. Pes vodící je speciálně vycvičený pes, který se používá jako zvláštní pomůcka pro nevidomé či slabozraké lidi hlavně pro pohyb na venkovním prostředí. Vhodnými plemeny pro doprovod nevidomých jsou labradorští či zlatí retrívři, němečtí ovčáci, kolie a velcí pudlové. Výcvik vodícího psa probíhá tak, že je jako štěně umístěn na rok do rodiny na převýchovu, kde je učen základním návykům. Po tomto období je několik měsíců, zpravidla šest až deset speciálně cvičen k doprovázení nevidomého člověka. Učí se

---

¹⁷⁶ Wikipedie [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na <https://cs.wikipedia.org/wiki/Asisten%C4%8Dn%C3%AD_pes>.

¹⁷⁷ Tamtéž.

obcházení překážek, zastavení před okrajem chodníku, upozornění na schody, podávání předmětů a další dovednosti.¹⁷⁸

Signální psi slouží jako pomocníci pro osoby neslyšící, alergiky, astmatiky a osoby se záchvatovým onemocněním. Canisterapeutičtí psi psychicky pomáhají v nemocnicích, domovech důchodců, v dětských domovech a dětem ve školách, případně v obdobných zařízeních. Canisterapie je název pro metodu, která využívá psychosociálního a fyziorehabilitačního působení na potřebné osoby. Užívá k tomu speciálně cvičené psy. Zajímavé je, že název Canisterapie vznikl v České republice. Kontakt se psem pomáhá hojně osobám trpícím psychickými poruchami a depresí.¹⁷⁹

Dalším druhem psů jsou psi asistenční. Ti napomáhají lidem na vozíčku nebo jinak zdravotně postiženým. Balanční psi asistují lidem s poškozenou rovnováhou. Psí společníci působí v rodinách s postiženými dětmi. Psi poskytující emocionální pohodu pomáhají osobám s psychickými poruchami.¹⁸⁰

Zmínila bych se o zkušebním řádu pro canisterapii. Pes, který se má takové činnosti věnovat musí dosáhnout věku nejméně 12 měsíců, musí být pravidelně očkován proti vzteklině, parvoviróze, musí být pravidelně odčervován a celkově by měl být v dobrém zdravotním stavu. Zkoušku na canisterapeutického psa může opakovat pouze jednou. Zkouška se opakovaně skládá po dvou letech. Zkoušku složí pes, který dosáhne hodnocení A či B. Pokud pes získá hodnocení C v nějakém bodě, tak neuspěl, ale může zkoušku opakovat. Pes, který získá hodnocení D, je diskvalifikován a nemůže zkoušku dokončit, ani ji opakovat. Canisterapeutičtí psi by měli v každé situaci budít důvěru klientů i personálu, mají být ovladatelní, přátelští, socializovaní, zvyklí na hluk a množství lidí kolem sebe. Měli by být schopni se přizpůsobit různým prostředím. Psovod by měl také vzbuzovat důvěru. Měl by ovládat komunikační schopnosti a měl by mít dobrý vztah ke psu i okolí.¹⁸¹

---

¹⁷⁸ Wikipedie [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na < https://cs.wikipedia.org/wiki/Vodic%C3%AD_pes>.

¹⁷⁹ Wikipedie [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na < <https://cs.wikipedia.org/wiki/Canisterapie>>.

¹⁸⁰ Wikipedie [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na < https://cs.wikipedia.org/wiki/Asisten%C4%8Dn%C3%AD_pes>.

¹⁸¹ cz-pes [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na < <http://www.cz-pes.cz/zkusebni-rad-canisterapie.php>>.

4.2 Psi u horské záchranné služby

Pokud je člověk na horách a ztratí se, nebo se zde ocitne v ohrožení života, může ho v mnoha případech zachránit jen záchranný pes. Horská služba České republiky má ve svých řadách vycvičené psy, kteří dokáží vyhledávat osoby v nepřehledném terénu nebo pod sněhem. Psi jsou využíváni pro potřeby horské služby, ale také pro pátrací akce integrovaného záchranného systému České republiky při akcích jak v rámci státu, tak i v zahraničí. Záchranní psi se nazývají lavinovými, přestože většinou hledají osoby zavalené v sutinách, ale hledají také na rozlehlých plochách.¹⁸²

Záchranní a jejich psi se na území našeho státu začali rozmáhat mezi světovými válkami, kdy rostl zájem o turistiku a lyžování. Sníh a mráz měly za následek mnoho lidských životů. V roce 1934 v Krkonoších zahynulo osmnáct lidí. Do té doby pomáhala lidem družstva hasičů vycvičených pro záchranu v horách. Avšak od roku 1935 začala fungovat Horská záchranná služba v Krkonoších. Po druhé světové válce docházelo k dalšímu rozšiřování rekreačního využívání hor a tak vznikaly další záchranné spolky. Od padesátých let dvacátého století se začaly využívat při pátrání lavinové sondy. Hledaly se další způsoby, jak efektivně nalézt lidi uvízlé pod sněhem, takže se začali pomalu zavádět lavinoví psi.¹⁸³

První pes byl zakoupen v roce 1966 ve vojenském výcvikovém středisku. Větší rozvoj kynologie Horské služby v Československu nastává v sedmdesátých letech, místem výcviků psů bývají Vysoké a Nízké Tatry. Od osmdesátých let se lavinoví psi dostávají na mezinárodní úroveň. Psovodi jezdí do alpských zemí. Psi jsou také povoláni do zahraničí k hledání zavalených osob po zemětřesení.¹⁸⁴

Požadavky na horského psa souvisí s tělesnou konstitucí a hustotou srsti. Nejsou vhodné velcí, těžcí a nemotorní psi. Na tuto práci se nehodí ani psi s dlouhou nebo příliš krátkou srstí. Pes musí být vytrvalý a má mít střední tělesnou stavbu. Povahově by měl být mírný, učenlivý a nesmí být dominantní ani submisivní. Dobrý výběr lavinového psa je klíčový pro zdařilou práci psovoda se psem v horském prostředí.¹⁸⁵

Právní úprava činnosti Horské služby České republiky je obsažena v zákoně č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů. Obsah základní činnosti horské služby je organizování a provádění

---

¹⁸² RŮŽIČKA, Josef. ifauna [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na <<http://www.ifauna.cz/psi/clanky/r/detail/5209/psi-horske-sluzby/>>.

¹⁸³ Tamtéž.

¹⁸⁴ Tamtéž.

¹⁸⁵ Tamtéž.

záchranných a pátracích akcí v horském terénu, kterými se rozumí vyhledávání a pomoc osobám v tísni, případně dochází k poskytnutí první pomoci těmto osobám a zajištění jejich přepravy do nejbližšího zdravotnického zařízení, včetně zajištění pohotovostní služby. Horská činnost zajišťuje také bezpečnost pro návštěvníky hor a zajišťuje provoz záchranných a ohlašovacích stanic horské služby. Činnost horské služby souvisí také s prováděním lavinových pozorování. Horská služba také spolupracuje s orgány veřejné správy, orgány ochrany přírody a životního prostředí, orgány obcí a krajů a jinými orgány a organizacemi působícími v horských oblastech.¹⁸⁶

4.3 Psi záchranáři

4.3.1 Historický vývoj

Psi záchranáři jsou registrováni pod Svazem záchranných brigád kynologů České republiky (dále jen SZBK). Jedná se o organizaci registrovanou pod ministerstvem vnitra. Tato organizace se zabývá záchrannými pracemi pomocí psů. Výcvik směřuje k vyhledávání živých i mrtvých osob v různých prostředích.¹⁸⁷

Záchranářská kynologie v Čechách vznikla po zemětřesení v Chile v roce 1965. Vytvořit oficiální a vybavenou kynologickou brigádu se podařilo pouze v Příbrami, která vznikla v roce 1968 jako projekt státu. Po roce činnosti této brigády došlo k praktickým zkouškám psů v holandském Amsterdamu. Byly tím položeny základy tradice české záchranné činnosti. Vznikaly brigády jihočeské, poté na severu Čech a na Moravě. Do roku 1989 se zachovaly pouze jihočeské brigády. Po revoluci v roce 1989 došlo k založení samostatného Svazu záchranných brigád kynologů České republiky. Od té doby došlo k rozmachu výcviku záchranných psů. Čeští psi jsou dnes považováni za světovou záchranářskou špičku. Byli nejúspěšnější výpravou z veškerých členských států mezinárodní záchranářské organizace IRO i při událostech roku 1999 v Turecku a na Tchajvanu, následně pak v dalších letech v Řecku, Indii či v Íránu.¹⁸⁸

---

¹⁸⁶ § 11a zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸⁷ SZBK ČR [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na <<http://www.zachranari.cz/cs/2/organizace-svazu-zachrannych-brigad-kynologu-cr/>>.

¹⁸⁸ SZBK ČR [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na <<http://www.zachranari.cz/cs/40/zacatky-zachranarske-kynologie-v-cechach/>>.

4.3.2 Kvalifikační zkoušky psů záchranářů

Obecně platí, že zkoušky záchranných psů dokládají stupeň dovedností jednotlivých psů v daném směru záchranářského výcviku. Zkoušky se pořádají jako sportovní akce SZBK ČR. Účastnit se mohou všichni členové FCI po předložení dokladu o členství. Musí zaplatit členský příspěvek pro daný rok. Zkoušky je možné skládat po celý rok, ale nelze je konat při nadměrně vysoké či nízké teplotě. Pes, který zkoušku vykonává, musí být v den konání zkoušky ve věku minimálně 12 měsíců, průkaz původu není nutností ke složení zkoušky. Není podstatná ani velikost, ani plemeno psa.¹⁸⁹

V jeden den se nemůže pes ani psovod účastnit dvou různých zkoušek nebo startovat při jedné akci se dvěma psy s výjimkou zkoušek záchranářské dovednosti. Vstupní zkouška záchranářských dovedností (dále ZZZ) je podmínkou pro možnost složit všechny následující zkoušky. Vyšší stupeň zkoušky nebo její jiný druh může pes absolvovat po úspěšném splnění stupně nižšího a to kdykoliv. Případný neúspěšný start lze kdykoliv opakovat. Je možné dokonce kdykoliv opakovat již úspěšně složenou zkoušku stejného stupně, ale výcviková značka se do výsledných splněných zkoušek započítává jen jednou.¹⁹⁰

Regionální záchranné brigády jsou pořadatelem vstupních, základních, vyšších a speciálních zkoušek. Prezidium SZBK ČR je pořadatelem vrcholových zkoušek, ale jejich uspořádáním může pověřit záchrannou brigádu. Zkušebních akcí se musí účastnit minimálně tři psovodi, maximálně ale šest psovodů na jeden den a jednoho rozhodčího. Pokud se účastní zkoušek některý rozhodčí jako psovod, může nastoupit jako sedmý.¹⁹¹

Pořadatelská brigáda si vyžádá elektronickým formulářem konání zkoušek a to šest týdnů před plánovaným termínem na vedení svazu. Zkoušky se konají samostatně v jednom druhu a stupni. Výjimkou z toho jsou zkoušky 1. stupně, které lze dohromady kombinovat, včetně vstupní zkoušky ZZZ. O pořadí disciplín rozhoduje rozhodčí, pořadí psovodů se stanovuje losem.¹⁹²

Vedoucí zkoušek odpovídá za zajištění terénu, odbornost pomocníků a pomůcek použitých při konání akce a je spoluzodpovědný s rozhodčím za správnost dokumentace (např. soupiska účastníků). Rozhodčí odpovídá za regulérní průběh zkoušky a dokumentaci. Při výkonu své funkce nesmí mluvit s dalšími osobami, ani pít alkohol, jíst, kouřit či sedět a musí se soustředit plně na posuzování. Rozhodčí může během jednoho dne posoudit

¹⁸⁹ SZBK ČR [online]. [cit. 12. dubna 2016]. Dostupné na <http://www.zachranari.cz/cs/10/narodni-zkusebni-rad-szvk-cr/>.

¹⁹⁰ Tamtéž.

¹⁹¹ Tamtéž.

¹⁹² Tamtéž.

maximálně šest (výjimečně sedm) psů a nesmí rozhodovat o vlastním psu. Rozhoduje o tom, zda se bude konat či rušit akce z hlediska způsobilosti terénů, které jsou k dispozici a jeho rozhodnutí je konečné.¹⁹³

Soupiska účastníků se vede v elektronické formě a je prověřena rozhodčím při zahájení akce a provádí se kontrolou registračních údajů. Potvrzení o provedené zkoušce se vystavuje pro účastníky akce pouze v originále. Psovod odevzdá pracovní knížku ještě před zahájením zkoušky a do ní zaznamenán každý start bez ohledu na dosažené výsledky. Psovodi mají povinnost nastoupit ke startu v kompletní uniformě členské organizace. Během akce se řídí pokyny rozhodčího a vedoucího dané akce. Každá disciplína je započata a ukončena hlášením v základním postoji se psem na vodítku. Figuranti, kteří se účastní akcí, jsou v oděvech, které splývají s okolím. Nesmí mít u sebe telefon a nesmí figurovat osobě žijící ve společné domácnosti.¹⁹⁴

Na speciální práce jsou psovodi oblečeni v dlouhých rukávech a nohavicích. Do sutin nastupují s přilbou, rukavicemi a pevnou obuví. U vodních prací má psovod neoprén s dlouhým rukávem a nohavicemi nebo záchrannou plovací vestu. Při nočních pracích používá psovod čelovou svítilnu. Pes má na obojku pod krkem stejnou svítilnu. Toto osvětlení slouží k bezpečnému pohybu v terénu.¹⁹⁵

Úkryty použité při zkoušce mají být od sebe vzdálené minimálně deset kroků a v případě, že nejsou použity znovu, zůstanou tak odkryté, aby mohly být dalším psem dostatečně prozkoumány. Naproti tomu dosud nepoužitý úkryt musí být uzavřen. Figurant v úkrytu ihned po svém nalezení úkryt opustí podle pokynů rozhodčího nebo vedoucího akce. Pokud pes nenalezne některou osobu, batoh či vzorek lidského pachu není zkouška splněna. Psovod musí mít uzavřeno úrazové pojištění pro svou osobu a na případnou psem způsobenou škodu.¹⁹⁶

Zde bych zmínila základní požadavky na psy. Pokud pes kdykoliv během akce projeví agresivitu at' vůči jinému psovi, psovodovi nebo jiné osobě, bude rozhodčím diskvalifikován. O tomto úkonu musí být proveden záznam do dokumentace zkoušky. V případě, že pes projevuje bázlivost bez ohledu na její příčiny, je rozhodčí povinen akci takového psa ukončit. Stejně musí rozhodčí zakročit, pokud psovod psa křičením či množstvím povelů nutí k výkonům, ke kterým má zúčastněný pes silný odpor. Kdyby nastala situace, že pes začne

---

¹⁹³ SZBK ČR [online]. [cit. 12. dubna 2016]. Dostupné na <http://www.zachranari.cz/cs/10/narodni-zkusebni-rad-szbc-cr/>.

¹⁹⁴ Tamtéž.

¹⁹⁵ Tamtéž.

¹⁹⁶ Tamtéž.

kulhat nebo by se zranil, je povinností rozhodčího jeho účast ukončit. V rámci speciálních cviků mohou psi při pohybu v terénu používat botičky na tlapky, ochranné dečky zakrývající tělo a světelné zdroje na obojcích pro bezpečné orientování v tmavých prostorách a při pracích v noci. Psovodi nosí u sebe při speciálních cvicích láhve s vodou, které mohou svým psům při výkonu poskytovat podle vlastní úvahy.¹⁹⁷

Zkouška záchranářské způsobilosti je úvodní zkouškou v rámci českého národního zkušebního řádu a má za cíl prověřit, zda je pes způsobilý v budoucnu k využití v některé z oblastí záchranářského výcviku. Tato zkouška prověřuje neagresivnost a snášenlivost psa s lidmi a také s ostatními psy. V rámci tohoto přezkumu rozhodčí vydává kompletní povely.¹⁹⁸

Překážky v sestavě zkoušky ZZZ se překonávají jedním směrem, pes nemá vodítka. Speciálními cviky jsou: stopa, průchod rušným prostorem, přechod nepříjemným materiálem, kontakt s cizími osobami a přímé označení volně ležící osoby. V rámci dalších odstavců vysvětlím, jak dané cviky probíhají.¹⁹⁹

Prvním ze cviků je stopa. Jedná se o 200 kroků dlouhou cizí stopu položenou v terénu s jedním předmětem položeným uprostřed, s jedním pravoúhlým lomem a s osobou kladeče ležícího na konci stopy. Tato osoba je zahalená ve vlastní pokrývce včetně hlavy. Začátek stopy bývá označen štítkem a opatřen nějakým předmětem kladeče. Tento předmět je umístěn v sáčku k nasumování. Psovod může být u kladení stopy přítomen. Pes však nesmí vidět kladeče odcházet ani uléhat.²⁰⁰

Druhým cvikem je průchod rušným prostorem. Jedná se o chůzi skupinou tvořenou čtyřmi osobami, dvě z nich mají na vodítka psy. Před tím, než psovod se psem vejde do skupiny, začne skupina vydávat hlasité zvuky, které trvají celou dobu, kdy pes skupinou prochází. Průchod obsahuje jedno zastavení, provádí se bez vodítka a dvěma směry (tam a zpět).²⁰¹

Třetím cvikem je přechod nepříjemným materiálem. Dochází k němu bez vodítka. Prostor bývá pokryt zbytky pletiva, sutí a jiným nepevným materiálem. Provádí se

---

¹⁹⁷ SZBK ČR [online]. [cit. 12. dubna 2016]. Dostupné na <http://www.zachranari.cz/cs/10/narodni-zkusebni-rad-szbk-cr/>.

¹⁹⁸ Tamtéž.

¹⁹⁹ Tamtéž.

²⁰⁰ Tamtéž.

²⁰¹ Tamtéž.

obousměrně (tam a zpět) a obsahuje jedno zastavení. V rámci nepříjemného materiálu jsou i dva ohně, které jsou od sebe vzdálené tři kroky.²⁰²

Čtvrtým speciálním cvikem je kontakt s cizími osobami. Prokazuje chování psa v neznámém prostředí za přítomnosti psovoda. Psovod se psem se střetávají se dvěma osobami. Ty nasazují psovi náhubek a botičku. Poté jedna z nich odnese psa v náručí k dopravnímu prostředku. Tam ho přebírá osoba druhá, která jej umístí na korbu přívěsu vedle již sedícího psovoda a odebírá psovi náhubek a botičku. Pes absolvuje bez vodítka a přidržování jízdu na přívěsu, musí být klidný a bez nejistoty.²⁰³

Konečně pátým a posledním cvikem je přímé označení volně ležící osoby. Pes je upozorněn na osobu, která stojí v terénu přibližně ve vzdálenosti třiceti kroků. Tato osoba po spatření psem uléhá na pokyn rozhodčího na zem. Pes musí tuto osobu vidět pouze ulehat. Psovod poté vyšle psa k označení a sám zůstane stát na místě.²⁰⁴

Postup při této jedné a základní kvalifikační zkoušce poukazuje na fakt složitosti přezkumu schopností a dovedností psa a domnívám se, že tím dochází k vysokému otestování jeho připravenosti na záchranné práce.

---

²⁰² SZBK ČR [online]. [cit. 12. dubna 2016]. Dostupné na <http://www.zachranari.cz/cs/10/narodni-zkusebni-rad-szbk-cr/>.

²⁰³ Tamtéž.

²⁰⁴ Tamtéž.

Závěr

Cíle stanoveného v úvodu diplomové práce, tím je myšleno nestranně probádat a popsat služební kynologii v oblasti policejní a celní, bylo dosaženo. Byly detailně rozebrány kroky učiněné tvůrci předpisů. Také v některých aspektech byla probrána praktická stránka využití psů. Dospěla jsem k závěru, že právní úprava je dostačující a podrobná. Je ovšem otázkou, zda není na místě některá ustanovení právního zakotvení poupravit.

V diplomové práci došlo k nastínění problému využití psa, tedy jeho zjištění pachové stopy jako důkazního prostředku v trestním řízení. Současná právní úprava a častokrát i právní praxe zastávají názor, že se jedná de facto o podřadný důkazní prostředek, případně je většinou odbornou společností vnímám jako nepřímý důkaz a tento postoj podporuje jak právní zakotvení tak i judikatura Ústavního i Nejvyššího soudu. Je možná na škodu, že jsou vymyšleny nové technologie, jak usvědčit pachatele trestných činů, ale zároveň jsou opomíjeny přirozené čichové kvality psa. V práci jsem zkoumala odlišné názory několika odborníků. Jeden zastával teorii, že pachová stopa postačuje jako důkaz i bez jiných dalších důkazů. Druhý se přikláněl k tomu, že pachová stopa nemůže být jediným usvědčujícím prvkem. Osobně jsem dospěla k závěru, že by se měl klást větší důraz na využití pachové stopy v rámci dokazování, mělo by se jí dostat postavení důkazu, který lze hodnotit i samostatně.

Dále jsem se v práci dotkla oblasti drogové kriminality a připravenosti společnosti jí čelit za pomoci speciálně vycvičených psů. Česká republika je co do kvalifikované přípravy psů k vyhledávání omamných látek úspěšná, ale opět by se dalo polemizovat, zda dostatečně oceňuje pomoc, která se jí s tímto problémem nabízí u psích vyšetřovacích kolegů. Myslím si, že by se mělo využívat větší množství služebních psů, než se nyní využívá.

V souvislosti s využitím psů v rámci policejních a celních jednotek by se dalo do budoucna také zapřemýšlet o podrobnějším právním zakotvení práce speciálně vycvičených psů v oblasti uprchlické tematiky. Dobré by též bylo právně i prakticky zefektivnit vyhledávání výbušnin na poli atentátnických útoků.

Bibliografie

Knižní publikace a odborné časopisy

RULC, Jiří. *Dějiny služební kynologie: historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Vyd. 1. Praha: CanisTR, 2010. 416 s. ISBN 978-80-904210-3-5.

SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*, 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 500 s. ISBN 978-80-7478-002-8.

MATES, Pavel a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem : podle stavu k 1.1.2009*. Praha: Linde, 2009, 338 s. ISBN 978-80-7201-743-0.

JURNÍKOVÁ, J. a kol. *Správní právo - zvláštní část*. 5. dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004, 399 s. ISBN 80-210-3417-3.

HOROVÁ, Eva a kol. *Kynologický výkladový slovník*. 1. vyd. Praha: Ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze a vzdělávacím centrem SVOPAP, CanisTR, 2012. 352 s. ISBN 978-80-213-2283-7.

VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxi, 461 s. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-543-5.

HRUŠOVSKÝ, Jozef a kol. *Pes a jeho výcvik*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Naše vojsko, 1990. 331 s. ISBN 80-206-0091-4.

DOUSEK, Jiří, DOUSEK, Jiří. *Pes v zrcadle předpisů*. 2., dopl. a rozš. vyd. Praha: LexisNexis CZ, 2004. Kapesní příručky (LexisNexis CZ). 104 s. ISBN 80-86199-87-8.

MÜLLER, Manfred. *Výcvik ochranného psa: chov, výcvik, zkoušky a hodnocení*. Vyd. v češtině 1. Praha: Brázda, 2009. 230 s., [40] s. obr. příl. ISBN 978-80-209-0368-6.

SLÁDEČEK, V., POUPEROVÁ, O. a kol. *Správní právo – zvláštní část (vybrané kapitoly)*. 2. Vydání. Praha: Leges, 2014. 496 s. ISBN 978-80-87576-48-9.

HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*, 3. podstatně rozšířené vydání, Praha: C. H. Beck, 2009. 1481 s. ISBN 978-80-7400-059-1.

TUREČEK, Jaroslav et al. *Policejní technika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 316 s. ISBN 978-80-7380-119-9.

STRAUS, Jiří; KLOUBEK, Martin. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, 184 s. ISBN 978-80-7380-238-7.

MAZÁK, Josef. *Důkaz pachovou zkouškou v trestním řízení*. *Trestněprávní revue*, 2009, roč. 8, č. 3, s. 70-75.

VANTUCH, Pavel. Pachová stopa jako důkaz v trestním řízení. *Trestněprávní revue*, 2008, roč. 7, č. 4, s. 106-111.

Právní předpisy

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 13/1993 Sb., Celní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 27/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci související s chovem zvířat, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů.

Internetové zdroje

TICHÁ, Vladimíra. *Kynologie v České republice* [online]. [cit. 8. února 2016]. Dostupné na <<http://www.cmku.cz/index2.php?stranka=historie>>.

Kynologie [online]. [cit. 3. února 2016]. Dostupné na <<http://amon.jinak.cz/kynologie.php>>.

Wikipedie [online]. 23. dubna 2015 [cit. 3. února 2016]. Dostupné na <<https://cs.wikipedia.org/wiki/Kynologie>>.

Wikipedie [online]. 25. srpna 2015 [cit. 3. února 2016]. Dostupné na

< https://cs.wikipedia.org/wiki/Pracovn%C3%AD_pes>.

Wikipedie [online]. 5. února 2016 [cit. 6. února 2016]. Dostupné na < https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C4%9Bmeck%C3%BD_ov%C4%8D%C3%A1k>.

ŠČUREK, Radomír. *Historie využívání psů* [online]. ABAS Report [cit. 27. ledna 2016]. Dostupné na <http://www.abasreport.cz/index.php?option=com_k2&view=item&id=88:%C4%8Dty%C5%99noz%C3%AD-ochr%C3%A1nci&Itemid=382&tmpl=component&print=1>.

Pohlaví a rasy služebních psů PČR [online]. 19. června 2010 [cit. 6. února 2016]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/pohlavi-a-rasy-sluzebnich-psu-pcr.aspx>>.

ŠNAJDAR, Hynek. Trutnovinky [online]. [cit. 26. března 2016]. Dostupné na < <http://archiv.trutnovinky.cz/index.php?gid=33842>>.

iDNES.cz [online]. [cit. 2. dubna 2016]. Dostupné na < http://zpravy.idnes.cz/opilce-v-praze-8-zkrotil-policejni-pes-d88-/krimi.aspx?c=A151213_164855_krimi_eb>.

Týdeník policie [online]. [cit. 3. dubna 2016]. Dostupné na < <http://tydenikpolicie.cz/psovodi-prazskych-strazniku-nasli-desetileteho-chlapce-ktery-byl-za-skolou-kvuli-problemum-se-spoluzaky/>>.

bezpecnykraj.cz [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na < <http://www.bezpecnykraj.cz/kriminalisticka-odorologie-policie-ceske-republiky.aspx>>.

mvcz.cz [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na < <http://www.mvcz.cz/clanek/kriminalita-146433.aspx>>.

Wikipedie [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na < https://cs.wikipedia.org/wiki/Asisten%C4%8Dn%C3%AD_pes>.

Wikipedie [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na < https://cs.wikipedia.org/wiki/Vodic%C3%AD_pes>.

Wikipedie [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na < <https://cs.wikipedia.org/wiki/Canisterapie>>.

cz-pes [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na < <http://www.cz-pes.cz/zkusebni-rad-canisterapie.php>>.

RŮŽIČKA, Josef. ifauna [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na < <http://www.ifauna.cz/psi/clanky/r/detail/5209/psi-horske-sluzby/>>.

SZBK ČR [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na < <http://www.zachranari.cz/cs/2/organizace-svazu-zachrannych-brigad-kynologu-cr/>>.

SZBK ČR [online]. [cit. 10. dubna 2016]. Dostupné na <<http://www.zachranari.cz/cs/40/zacatky-zachranarske-kynologie-v-cechach/>>.

SZBK ČR [online]. [cit. 12. dubna 2016]. Dostupné na <http://www.zachranari.cz/cs/10/narodni-zkusebni-rad-szvk-cr/>.

policie.cz [online]. [cit. 12. dubna 2016]. Dostupné na <http://www.policie.cz/clanek/pocet-sluzebnich-psu-a-koni-pcr.aspx>.

Judikatura

Usnesení Nejvyššího soudu 4 Tz 107/2002 ze dne 15. dubna 2003 (získáno 10. dubna 2016 z <http://www.nsoud.cz/>).

Nález I. ÚS 394/97 ze dne 4. března 1998 (získáno 10. dubna 2016 z databáze NALUS).

Nález III. ÚS 623/2000 ze dne 27. května 2003 (získáno 10. dubna 2016 z databáze NALUS).

Nález II. ÚS 2168/2007 ze dne 30. dubna 2008 (získáno 10. dubna 2016 z databáze NALUS).

Nález IV. ÚS 10/2002 ze dne 9. června 2003 (získáno 10. dubna 2016 z databáze NALUS).

Ostatní prameny

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 145 ze dne 8. července 2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie

Mezinárodní chovatelský řád FCI

Řád ochrany zvířat při chovu psů

Vyhláška č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii

Vyhláška č. 444/2008 Sb., o zdravotní způsobilosti uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele a strážníka obecní policie

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 180 ze dne 28. listopadu 2012 o plnění základních úkolů služby pořádkové policie

Služební předpis č. 96/2012 ve věci: Činnost orgánů celní správy v oblasti služební kynologie

Důvodová zpráva k zákonu č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky

Anotace

Diplomová práce na téma „Právo a služební kynologie se zaměřením na oblast policie a celnictví“ podrobně rozebírá problematiku využití speciálně vycvičených psů. Téma je velice aktuální s ohledem na významné změny, ke kterým došlo ve společnosti v posledních letech. Práce se zabývá prozkoumáním a popsáním služební kynologie.

Práce je členěna do čtyř kapitol. První kapitola vymezuje základní pojmy týkající se kynologie a služební kynologie. Dále se zabývá historickým vývojem služební kynologie a prameny právní úpravy. V druhé kapitole se zabývá podrobnou analýzou platné právní úpravy. Třetí kapitola zahrnuje sporné či jinak problematické aspekty. Dále zde uvádím oblasti, které si myslím, že by měly být zákonem upraveny de lege ferenda. Závěr diplomové práce pojednává o ostatním využití speciálně vycvičených psů.

Abstract

The diploma thesis on the topic " Law and service cynology, with the emphasis on Police and Customs Administration " examines in a great detail the use of specially trained dogs. This topic is very current with the regard to the significant changes that have occurred in the society in recent years. The main aim of this work is to descibe and examine the field of service cynology

The work is divided into four chapters. The first chapter defines the basic concepts of cynology and service cynology and also deals with the historical development of service cynology and the sources of its legal regulation. The second chapter focuses on a detailed analysis of the applicable legal regulations. The third chapter includes the disputed or otherwise problematic aspects and also gives a suggestion for some legal changes de lege ferenda. The conclusion of the thesis discusses other various fields where specially trained dogs can be used.

Klíčová slova

Kynologie, služební kynologie, celnictví, policie, speciálně vycvičený pes, psovod, veřejný pořádek, veřejná bezpečnost.

Keywords

Cynology, service cynology, customs administration, police, specially trained dog, canine officer, public order, public security.